

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI ŚLĄSKIEGO ZWIĄZKU GMIN I POWIATÓW w 2020 r.

WSTĘP

Śląski Związek Gmin aktualnie zrzesza 141 jst (w tym wszystkie miasta na prawach powiatu), co stanowi **prawie 80% samorządów lokalnych z terenu woj. śląskiego**. Związek od prawie 30 lat działa w trzech głównych nurtach:

- ✓ **reprezentuje wspólne interesy** samorządów lokalnych;
- ✓ **przekazuje rzetelną wiedzę** i informacje w różnych dziedzinach funkcjonowania gmin i powiatów;
- ✓ **rozpowszechnia najlepsze wzorce** w zakresie rozwoju lokalnego, a także wspiera gminy i powiaty w realizowaniu zadań na rzecz mieszkańców.

Do pierwszej dekady marca 2020 r. Związek realizował przyjęty przez Zgromadzenie Ogólne w dniu 6 grudnia 2019 r. ramowy plan działalności. Ze względu ogólnoswiatową pandemię i wynikające z niej utrudnienia w działalności jst oraz ograniczenia bezpośrednich kontaktów, Związek błyskawicznie dostosował się do nowych warunków poprzez rozwój multimedialnych form działalności, w tym organizację spotkań w formule on-line. Jednocześnie wykorzystując własne doświadczenia w pracy zdalnej, Związek wspierał oraz zachęcał swoich członków i partnerów do wzmożonej współpracy w takiej formule.

Od kwietnia 2020 r. każdego miesiąca Związek organizował od kilku do kilkunastu spotkań i konferencji w formule on-line, których efektami były zarówno: wymiana dziedzinowych doświadczeń związanych z funkcjonowaniem samorządów w trakcie epidemii, ale również konkretne ustalenia czy materiały eksperckie dot. kluczowych problemów i dziedzin funkcjonowania samorządu lokalnego. Związek prowadził od drugiej dekady marca w formule on-line swoją działalność szkoleniowo-konsultacyjną, informacyjną, promocyjno-medialną, a także integrującą jst z terenu woj. śląskiego. Sporą część przewidzianych w 2020 r. zadań udało się zrealizować, ale niektóre przedsięwzięcia z uwagi na epidemię musiały zostać odłożone w czasie (np. podróże studialne, część seminariów i szkoleń, uroczyste obchody 30-lecia restytucji samorządu terytorialnego zaplanowane na 25 maja br., wspólne działania z partnerami zagranicznymi).

W dalszych częściach sprawozdania opisano szczegółowo działania zrealizowane przez Związek w roku sprawozdawczym 2020.

I. DZIAŁALNOŚĆ ZARZĄDU

1. Wybrany w dniu 1 marca 2019 r. w Rybniku na VIII kadencję (2019-2023) Zarząd Związku pracował do połowy 2020 roku w następującym składzie:

Przewodniczący: Piotr Kuczera - Prezydent Rybnika

Członkowie Zarządu do czerwca 2020 r.:

- 1) p. Bernard Bednorz – Starosta Bieruńsko-Lędziński;
- 2) p. Marian Błachut – Burmistrz Miasta Czechowice-Dziedzice;
- 3) p. Ireneusz Czech - Wójt Gminy Kochanowice;
- 4) p. Mirosław Duży - Starosta Mikołowski;
- 5) p. Grażyna Dziedzic - Prezydent Rudy Śląskiej;
- 6) p. Zygmunt Frankiewicz – Prezydent Gliwic (do 10.2019 r.), Senator RP;
- 7) p. Tomasz Gęsiarz - Wójt Gminy Mstów;
- 8) p. Maciej Gogulla – Wójt Gminy Pilchowice;
- 9) p. Anna Grygierek – Burmistrz Strumienia;
- 10) p. Mieczysław Kieca – Prezydent Wodzisławia Śląskiego;
- 11) p. Łukasz Komoniewski – Prezydent Będzina, Zastępca Przewodniczącego Związku;
- 12) p. Jacek Krywult – Wiceprzewodniczący Rady Miejskiej w Bielsku-Białej, Zastępca Przewodniczącego Związku;
- 13) p. Krzysztof Matyjaszczyk - Prezydent Częstochowy, Zastępca Przewodniczącego Związku;
- 14) p. Klemens Podlejski – Burmistrz Miasta i Gminy Żarki;
- 15) p. Krystyna Siejna – Wiceprzewodnicząca Rady Miasta Katowice, Zastępca Przewodniczącego Związku;
- 16) p. Dariusz Skroboł – Burmistrz Pszczyny;
- 17) p. Antoni Szlagor - Burmistrz Żywca.

Na sesji Zgromadzenia Ogólnego w dniu 3 lipca 2020 r. rezygnację z pełnionej funkcji złożyli p. Zygmunt Frankiewicz oraz p. Jacek Krywult. Na tej samej sesji Zgromadzenia Ogólnego skład Zarządu został uzupełniony. Do Zarządu zostali wybrani: p. Jarosław Klimaszewski – Prezydent Bielska-Białej (później wybrany na Zastępcę Przewodniczącego Związku) oraz p. Adam Neumann – Prezydent Gliwic.

W 2020 roku odbyło się 12 posiedzeń Zarządu: 7 lutego (w Starostwie Powiatowym w Bielsku-Białej), 28 lutego (w Dąbrowie Górniczej), 3 kwietnia (nadzwyczajne online), 24 kwietnia (online), 21 maja (online), 23 czerwca (online), 3 lipca (online), 19 sierpnia (online), 4 września (online), 2 października (online), 6 listopada (online), 7 grudnia (online).

II. OCHRONA INTERESÓW SAMORZĄDÓW LOKALNYCH

1. Zarząd Związku prowadził działania na rzecz ochrony interesów gmin i powiatów członkowskich. Działania te podejmowane były w różnorodnych formach i adresowane były do władz centralnych oraz do władz regionalnych. Zarząd analizował problemy istotne z punktu widzenia samorządów lokalnych oraz formułował wnioski i opinie, które były kierowane następnie do Prezydenta RP, Parlamentu, Rządu, poszczególnych Ministrów, centralnych urzędów administracji państwowej, Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz do Wojewody i Marszałka Województwa Śląskiego.

W pierwszych tygodniach ogłoszonej epidemii Zarząd Związku, podczas kilku telekonferencji, określił **nowe, pilne zadania do zrealizowania przez SZGiP.**

Posiedzenia Zarządu w roku 2020 zdominowały problemy samorządów związane z sytuacją epidemiczną, a także tematyka pogarszającej się kondycji samorządowych finansów. Zarząd Związku w ramach swoich prac uzgadniał wspólne działania w powyższym zakresie, podejmował liczne stanowiska w interesie samorządów lokalnych, wystosowywał pisma z samorządowymi postulatami oraz opiniował projekty ustaw i rozporządzeń. W pierwszej połowie roku istotnym tematem były także problemy gmin związane z przygotowaniem do organizacji wyborów prezydenckich, planowanych pierwotnie na maj 2020 r.

2. W roku 2020 organy statutowe Związku przyjęły 37 stanowisk. Większość z przyjętych stanowisk dotyczyła nowych okoliczności funkcjonowania samorządów lokalnych w czasie pandemii. Zarząd przedłożył szereg istotnych propozycji zmian (w tym zmian przepisów) racjonalizujących funkcjonowanie w sferze zarówno finansowej, jak i organizacyjnej w warunkach epidemii, np.:

- a) stanowisko w/s **sytuacji finansowej jst** w kontekście **skutków pandemii**,
- b) stanowisko w/s **finansowania działalności szpitali** miejskich i powiatowych w okresie epidemii oraz stanowisko w/s **zwolnienia szpitali powiatowych ze składek** z tytułu powszechnego ubezpieczenia społecznego pracowników i na rzecz PFRON,
- c) stanowisko w/s **ustanowienia w wybranych powiatach w Polsce określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii**,
- d) stanowisko w/s wprowadzanych przez Rząd RP **działań w ramach 100 dni solidarności w walce z covid-19**,
- e) stanowisko w/s konieczności **wsparcia sektora kultury**, ze szczególnym uwzględnieniem wsparcia finansowego dla samorządowych instytucji kultury,
- f) stanowisko w/s pilnej zmiany odpowiednich przepisów w celu umożliwienia **korzystania przez przedsiębiorców w okresie epidemii z punktów nieodpłatnej pomocy prawnej**,
- g) dotyczące **organizacji nauczania w formule zdalnej** z uwagi na epidemię:
 - ✓ pismo, dot. naliczania płac nauczycieli oraz organizacji i rozliczania czasu pracy pracowników oświaty,
 - ✓ pismo, a następnie stanowisko w/s objęcia obniżoną do 0% stawką podatku VAT również zakupu przez jst komputerów przenośnych dla swoich placówek oświatowych,
- h) pismo w/s **pilnego wprowadzenia przepisów umożliwiających prowadzenie zdalnych posiedzeń** kolegialnych organów stanowiących i wykonawczych w samorządach,

- i) pisma do Wojewody Śląskiego w/s **potrzeby pilnych działań zaradczych w gospodarce odpadami komunalnymi** związanych z zagrożeniem epidemicznym spowodowanym koronawirusem,
- j) **zmiany zapisów Tarczy Antykryzysowej** w zakresie art. 242 oraz 243 ustawy o finansach publicznych,
- k) **wydłużenia** - określenia nowych **terminów wypełnienia obowiązków w zakresie ewidencji, sprawozdawczości** i przygotowania projektu budżetu wraz z wieloletnią prognozą finansową,
- l) **zniesienia obowiązku realizacji budżetu obywatelskiego** w gminach będących miastami na prawach powiatu oraz obowiązku uwzględnienia w uchwale budżetowej na 2021 r. zadań budżetu obywatelskiego w związku z epidemią,
- m) pisma w/s **wątpliwości oraz niespójności przepisów dot. przedłużenia prawa do dodatkowego zasiłku opiekuńczego dla rodziców dzieci do lat 8** i podjęcie pilnych działań, które dadzą jednoznaczną podstawę prawną do wypłat ww. zasiłku.

3. Jednocześnie, oprócz konkretnych postulatów w zakresie doraźnych zmian prawa samorządowego w reakcji na sytuację epidemii, w obliczu piętrzących się od lat trudności w zarządzaniu usługami publicznymi i funkcjonowaniu samorządów lokalnych, Związek występował niejednokrotnie z postulatami rozwiązania tych długofalowych problemów, w tym m.in. w tak istotnych sprawach, jak:

- a) w/s **sytuacji finansowej jednostek** samorządu terytorialnego oraz w/s potrzeby rewizji polityki centralnej dotyczącej **finansów samorządowych**,
- b) w/s wybranych problemów dot. **organizacji i finansowania systemu oświaty**,
- c) w/s podjęcia działań wzmacniających efektywność polityki na rzecz **czystego powietrza** w Polsce,
- d) w/s ograniczenia **zjawiska suszy i przeciwdziałania skutkom** zmian klimatycznych,
- e) w/s koniecznych zmian w **systemie gospodarki odpadami komunalnymi** (w tym z perspektywy gmin o charakterze wiejskim),
- f) w/s **systemu wynagrodzeń pracowników samorządowych zatrudnionych na podstawie wyboru**,
- g) systemowych uregulowań w zakresie **udzielania świadczeń medycznych w ramach szpitalnych izb przyjęć i szpitalnych oddziałów ratunkowych**,
- h) wprowadzenia niezbędnych **zmian w ustawie** z dnia 11 stycznia 2018 r. **o elektromobilności i paliwach alternatywnych**,
- i) zwolnienia z obowiązku uiszczenia przez jednostki OSP podatku od nieruchomości z wyjątkiem przedmiotów opodatkowania zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej,
- j) konieczności uregulowania przepisów prawa w zakresie przyznawania stypendiów motywacyjnych uzdolnionym dzieciom i młodzieży.

4. Konsultowanie projektów ustaw i rozporządzeń oraz programów krajowych w fazie prac ministerialnych, rządowych, parlamentarnych i programów regionalnych

Związek uczestniczył aktywnie m.in. w konsultacjach:

- a) Strategicznego Studium Lokalizacyjnego Inwestycji CPK,
- b) rządowego projektu ustawy o inwestycjach w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy,

- a) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady: ustanawiającego Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji 2020/006 (COD),
- b) kilkunastu senackich inicjatyw legislacyjnych, w tym istotnych z punktu widzenia finansów jst: projektu ustawy o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego i projektu ustawy o zmianie ustawy o podatkach i opłatach lokalnych,
- c) projektu ustawy o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (z dn. 16 października 2020 r.),
- d) projektu ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz niektórych innych ustaw (wprowadzającego Centralną Ewidencję Emisyjności Budynków),
- e) projektu rozporządzenia Ministra Klimatu w/s sposobu obliczania poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami (z dn. 7 sierpnia 2020 r.),
- f) projektu ustawy o rozliczaniu ceny lokali w cenie nieruchomości zbywanych z gminnego zasobu nieruchomości,
- g) projektu dokumentu pn. Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia na rok 2020,
- h) projektu dokumentu pn. Polityka gospodarki niskoemisyjnej dla województwa śląskiego.

5. Aktywność w mediach

Zarząd zdecydowanie aktywniej działał w obszarze public relations, mając na celu ochronę wizerunku samorządów lokalnych. Działania w tym zakresie zostały już przez Zarząd podjęte w ostatnim kwartale 2019 roku i były mocno rozwijane w 2020 roku. Głównym zamierzeniem Zarządu była większa obecność w mediach, mająca na celu informowanie mieszkańców o przyczynach konieczności ograniczenia nowych działań z uwagi na stan finansów jst oraz nagłaśnianie problemów jst, w tym tych związanych z epidemią (*aktywność Związku z mediach została szerzej opisana w dalszej części sprawozdania*).

III. REPREZENTOWANIE INTERESÓW SAMORZĄDÓW LOKALNYCH

W ramach rzecznictwa interesów samorządowych Związek realizuje takie przedsięwzięcia, jak: organizacja spotkań z wysokiej rangi przedstawicielami Rządu, lobbying parlamentarny poprzez współpracę z parlamentarzystami z woj. śląskiego, konsultowanie i opiniowanie aktów legislacyjnych, dotyczących jednostek samorządu terytorialnego, a także podejmowanie działań interwencyjnych w konkretnych sprawach. Działalność Związku w tym zakresie obejmowała szerokie spektrum spraw samorządowych.

1. Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego

Interesy samorządów lokalnych reprezentowane są przez Związek od 2015 r. również na forum *Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego*. Poprzez udział przedstawicieli Związku w pracach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, jako reprezentantów Ogólnopolskiego Porozumienia Organizacji Samorządowych, ŚZGiP może opiniować **ważne dla środowiska samorządowego projekty aktów prawnych**.

Dzięki zaangażowaniu w prace Komisji Wspólnej przedstawiciele Związku oraz Ogólnopolskiego Porozumienia Organizacji Samorządowych rzetelnie **reprezentują interesy samorządów lokalnych** zrzeszonych w poszczególnych organizacjach, w tym zgłaszają ich

uwagi do omawianych podczas posiedzeń tego gremium projektów dokumentów: ustaw i rozporządzeń, programów krajowych etc. Uczestniczą również w dyskusjach dotyczących ważnych spraw samorządowych podnoszonych na forum Komisji Wspólnej, w tym dot. tych decyzji Rządu, które budzą sprzeciw środowiska samorządowego lub wymagają uzgodnień obu stron.

Ponadto przedstawiciele Związku uczestniczą w pracach zespołów problemowych Komisji Wspólnej:

- ✓ *Zespołu ds. Infrastruktury, Rozwoju Lokalnego, Polityki Regionalnej i Środowiska;*
- ✓ *Zespołu ds. Ustrojowych;*
- ✓ *Zespołu ds. Finansów Publicznych;*
- ✓ *Zespołu ds. Funkcjonalnych Obszarów Metropolitalnych i Miejskich.*

2. Wspólne działania regionalnych organizacji poprzez Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych (OPOS)

Działalność w zakresie rzecznictwa interesów samorządowych prowadzona była poprzez zaangażowanie Związku w ramach OPOS. W 2020 r. zostało przyjętych przez OPOS prawie 20 stanowisk. Przykładowo dotyczyły one następujących spraw:

- ✓ pogarszającej się sytuacji finansowej samorządów lokalnych w kontekście skutków pandemii kononawirusa,
- ✓ samorządowej tarczy antykryzysowej w obszarze oświaty,
- ✓ problemów związanych z szacowaniem szkód wywołanych suszą oraz projektu ustawy z 12 sierpnia 2020 r. o inwestycjach w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy, a także w sprawie działań adaptacyjnych do zmian klimatu i ograniczających występowanie zjawiska suszy,
- ✓ realizacji Funduszu Sołeckiego w czasie COVID-19,
- ✓ szeregu rozwiązań z zakresu procesów rejestracji stanu cywilnego, w tym wdrożenia nowych rozwiązań informatycznych w czasie COVID-19,
- ✓ aktualnej roli zadań i perspektyw związanych z działalnością Straży Gminnych/Miejskich,
- ✓ postulatów do Samorządowej Tarczy Antykryzysowej,
- ✓ oczekiwanej reformy systemu finansowania i organizacji oświaty,
- ✓ systemu wynagradzania pracowników samorządowych zatrudnionych na podstawie wyboru,
- ✓ stworzenia systemu awaryjnej obsługi pacjentów na wypadek konieczności zamknięcia placówek podstawowej opieki zdrowotnej (POZ) z powodu epidemii COVID-19,
- ✓ OPOS przyjął również apel z okazji 30-lecia restytucji samorządu terytorialnego w Polsce.

Inne działania OPOS szerzej opisane zastały w dalszej części sprawozdania.

3. Spotkanie z Posłami i Senatorami RP

W dn. 28 lutego 2020 r. odbyło się spotkanie Zarządu Związku z parlamentarzystami z obszaru woj. śląskiego kadencji parlamentarnej rozpoczętej pod koniec 2019 roku. Wydarzenie zorganizowane zostało we współpracy z władzami samorządowymi Dąbrowy Górniczej. W spotkaniu uczestniczyła duża grupa parlamentarzystów, reprezentujących wszystkie opcje polityczne, które mają w aktualnej kadencji swoją reprezentację w Parlamencie RP. **Zarząd przekazał parlamentarzystom stanowiska Związku dot.**

istotnych dla samorządów spraw (m.in. w/s negatywnego stosunku do *projektu Strategicznego Studium Lokalizacyjnego Inwestycji Centralnego Portu Komunikacyjnego*).

Strona parlamentarna zadeklarowała chęć i gotowość do współpracy opartej o regularne kontakty (biuro Związku wysyła wszystkim parlamentarzystom z woj. śląskiego stanowiska podejmowane przez Związek, dot. spraw ważnych dla samorządów lokalnych. Na ich podstawie formułowane były interpelacje i zapytania poselskie oraz senatorskie).

4. Działania w związku z pogarszającą się sytuacją finansową jednostek samorządu terytorialnego

a) ankieta dot. zmian w finansach samorządów

W związku z otrzymywanymi sygnałami o dużym spadku dochodów samorządów z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT) Związek zrealizował cykl **badania ankietowych** w w/w zakresie. Ankieta realizowana była od marca do września 2020 r. Zadaniem ankiety był bieżący monitoring sytuacji finansowej samorządów między analogicznymi miesiącami roku 2019 a 2020, tak, aby móc na bieżąco podejmować stosowne działania informujące o zaistniałym problemie oraz jego potencjalnych skutkach. Przeprowadzenie ankiet w jst w kolejnych miesiącach ukazało spadek dochodów z PIT w 2020 r. (w porównaniu do analogicznego okresu roku 2019);

b) **przedstawienie w mediach informacji dot. ww. badań, a także problemów finansów samorządów** w szerszym kontekście, również w przełożeniu na zakres usług publicznych i inwestycji realizowanych przez jst;

c) przyjęcie przez Zarząd Związku oraz Zgromadzenie Ogólne **stanowisk dot. finansów jst**;

d) przygotowanie przez Zarząd Związku **wystąpienia do Wojewody Śląskiego** w sprawie braku możliwości dalszego finansowania z budżetów samorządowych tzw. wymazobusów (część gmin zmuszona była wycofać się z pokrywania kosztów wymazobusa ze względu na ograniczone własne środki finansowe); dodatkowo przeprowadzono **badanie ankietowe dot. skali finansowania wymazobusów** przez jst;

e) **dwie edycje webinarów dot. zmian w finansach jst związanych z pandemią COVID-19** (w dn. 21 maja oraz 24 sierpnia 2020 r.)

W programie tych spotkań poruszano m.in.: następstwa kryzysu finansowego, omówienie scenariuszy rozwoju kryzysu oraz jego wpływu na jst, omówienie ryzyk dla jst, analizę sytuacji dochodowej i wydatkowej jst w I półroczu 2020 r., tarcze antykryzysowe i bony inwestycyjne dla jst – czy są wystarczające dla ochrony finansów jst;

f) opracowanie przez biuro Związku, we współpracy z ekspertami, **materiałów przedstawiających zmiany w finansach publicznych** wśród jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa śląskiego:

- „Raport o stanie finansów jst w woj. śląskim – stan po III kwartałach 2020”,
- opracowanie pt. „Wyzwania dla budżetów JST woj. śląskiego na prognozie 2021 r.”.

g) przeprowadzenie **akcji informacyjnej** pn. „Kryzys finansów w samorządach”, której celem było przedstawienie aktualnej sytuacji finansowej samorządów lokalnych z woj. śląskiego w mediach ogólnopolskich, regionalnych i branżowych.

5. Działania interwencyjne Związku

Związek podejmował działania w imieniu samorządów lokalnych w bieżących sprawach uderzających w interesy samorządów, interweniując m.in. w zakresie:

- 1) terminu wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zaplanowanych na 10 maja 2020 r. – domagając się w imieniu samorządów przesunięcia w/w terminu ze względu na obowiązującą w kraju izolację i brak możliwości ukonstytuowania się obwodowych komisji wyborczych, ogromne problemy organizacyjno-techniczne w zakresie przeszkolenia w/w komisji ze względu na ograniczenia w poruszaniu się i spotykaniu z uwagi na wprowadzone obostrzenia, brak środków ochrony osobistej, problemy związane z organizacją wyborów korespondencyjnych, a przede wszystkim z uwagi na troskę o zdrowie mieszkańców, w tym pracowników odpowiedzialnych za przygotowanie wyborów;
- 2) zasad rozdziału środków finansowych w konkursie w ramach Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych w grudniu 2020 r. – domagając się przejrzystych zasad rozdziału środków publicznych;
- 3) w/s niewypłacenia nagród gminnym komisarzom spisowym za Powszechny Spis Rolny w 2020 r. - w piśmie skierowanym do Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego oczekując wyjaśnień w tej sprawie.

IV. KSZTAŁTOWANIE WSPÓLNEJ POLITYKI SAMORZĄDÓW LOKALNYCH

W ramach kształtowania wspólnej polityki samorządów lokalnych województwa śląskiego, Związek kontynuował działania, których celem jest wspólne analizowanie problemów i wypracowanie najbardziej optymalnych rozwiązań dla jst dot. zarządzania sprawami publicznymi i wykonywania zadań ustawowych.

1. Propozycje jednolitego działania samorządów lokalnych

Związek udzielał wsparcia i rekomendował jst członkowskim przyjęcie wspólnej linii postępowania m.in. w sprawach:

- 1) w zakresie udzielanego przez samorządy lokalne *wsparcia przedsiębiorcom i mieszkańcom*, zostały podjęte następujące działania:
 - a) zebranie wśród jst członkowskich informacji dot. instrumentów wsparcia dla przedsiębiorców i mieszkańców (wdrażanych lub planowanych do wdrożenia przez samorządy lokalne) i **informowanie jst o podejmowanych działaniach w innych jednostkach**,
 - b) **przyjęcie przez Zarząd Związku rekomendacji** w zakresie podejmowanych przez jednostki samorządu lokalnego działań wspierających przedsiębiorców, których sytuacja finansowa uległa pogorszeniu w związku z koronawirusem;
 - c) zorganizowanie wideokonferencji z udziałem przedstawicieli Ministerstwa Finansów, UOKiK, nadzoru prawnego Wojewody Śląskiego na temat **formalno-prawnych aspektów udzielenia przez jst pomocy przedsiębiorcom** (w tym w

kontekście pomocy *de minimis*). Podczas spotkania omówione zostały potencjalne wyzwania przed jakimi mogą stanąć samorządy w obliczu widma kryzysu gospodarczego w związku z pandemią COVID-19. Przedyskutowano katalog możliwych do wprowadzenia działań wsparcia dla przedsiębiorców. Podjęta została próba wyjaśnienia wątpliwości interpretacyjnych dot. przepisów pakietu ustaw składających się na tzw. „tarczę antykryzysową”(kwiecień 2020 r.);

- d) rozpowszechnianie wśród jst członkowskich materiałów eksperckich opracowanych na zlecenie Związku – 4 kompleksowych **kwereńd przepisów poszczególnych „tarcz antykryzysowych”** pod kątem zadań i obowiązków samorządów lokalnych.

2) **przygotowania wyborów Prezydenta RP**, ogłoszonych na maj 2020 r.

Zarząd Związku wystosował **KOMUNIKAT do jst** w woj. śląskim w/s braku podstaw prawnych do udostępnienia danych ze spisu wyborców Poczcie Polskiej S.A. Związek przekazywał także jst na bieżąco pojawiające się liczne opinie prawne w tym zakresie, które pomogły podjąć organom gmin decyzje w tej problematycznej sprawie.

2. **Regionalne Komitety Sterujące / Monitorujące oraz inne gremia regionalne i krajowe**

Przedstawiciele Związku są członkami działających w naszym województwie regionalnych gremiów powołanych przez Zarząd Województwa lub Wojewodę Śląskiego. Delegowani przez Zarząd Związku przedstawiciele samorządów lokalnych byli w 2020 r. członkami następujących gremiów regionalnych:

- a) Komitetu Monitorującego Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020. W Komitecie zasiada 1 przedstawiciel Związku (oraz 1 stały zastępca);
- b) Komitetu Sterującego Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego - kadencja na lata 2018-2020;
- c) Rady Terenowej do Spraw Społecznej Readaptacji i Pomocy Skazanym;
- d) Zespołu Regionalnego dla inicjatywy regionów górniczych w województwie śląskim.

3. **Integracja środowisk samorządowych województwa śląskiego**

1) **Konwent Burmistrzów i Wójtów**

Związek organizuje posiedzenia Konwentu Burmistrzów i Wójtów Śląskiego Związku Gmin i Powiatów, które od wielu lat są istotnym forum wymiany informacji i płaszczyzną współpracy dla przedstawicieli gmin średnich i małych woj. śląskiego oraz spełniają dużą rolę w integrowaniu środowiska samorządowego województwa śląskiego. Funkcję Koordynatora Konwentu pełni w kadencji 2019-2023 p. Ireneusz Czech – Wójt Gminy Kochanowice, Członek Zarządu Związku.

W 2020 roku odbyły się 3 posiedzenia Konwentu, w tym jedno trzydniowe spotkanie oraz dwa w formule wideokonferencji. W trakcie obrad poruszono bardzo szerokie spectrum spraw samorządowych, z udziałem licznej grupy gości, reprezentujących ważne urzędy i instytucje regionalne oraz administrację centralną:

a) w dniach 8-10 stycznia 2020 r. w Ustroniu

W trakcie wydarzenia omawiano m.in. zagadnienia związane z gospodarką odpadami komunalnymi, polityką energetyczną (transformacją sektora energetyki, w tym w kontekście Funduszu Sprawiedliwej Transformacji), a także dyskutowano o wyzwaniach wynikających ze zmian klimatu. Ważnym tematem omówionym przez Dyrektora Wydziału Nadzoru Prawnego Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego była kwestia odpowiedzialności burmistrzów i wójtów przed organami nadzoru i kontroli. Drugiego dnia Konwentu odbył się XV Samorządowy Turniej Piłki Siatkowej. W posiedzeniu Konwentu udział wzięło ponad 100 samorządowców.

b) w dn. 19 maja 2020 r. w formule on-line

W obecności przedstawicieli Wojewody Śląskiego i Marszałka Województwa Śląskiego omówiono ówczesną sytuację epidemiologiczną w naszym regionie. Dyskusja skupiła się na: możliwościach otwarcia publicznych żłobków i przedszkoli; wsparciu służby zdrowia w zakresie zakupu środków ochrony osobistej i sprzętu diagnostycznego; pogarszającej się, zwłaszcza w dobie epidemii, kondycji samorządowych budżetów; wątpliwościach prawnych, dotyczących przekazywania danych osobowych osób przebywających na kwarantannie; prawnych i organizacyjnych warunkach wykorzystania funduszy unijnych. Pomimo nietypowej formy posiedzenia Konwentu, w spotkaniu udział wzięło prawie 100 samorządowców.

c) w dn. 30 września 2020 r. w formule on-line

Główne tematy, które omówione w ramach tego posiedzenia to: funkcjonowanie systemu oświaty w dobie epidemii, bezpieczeństwo publiczne oraz stan przygotowań do kolejnego okresu programowania Unii Europejskiej, prace koncepcyjne oraz konsultacje ważnych strategicznych programów regionalnych (w tym Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”). W części poświęconej oświacie odbyło się spotkanie z p. Marzeną Machałek - Sekretarzem Stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej. Nieuniknionym tematem w związku z panującą epidemią, były również kwestie związane z bezpieczeństwem w województwie. W spotkaniu udział wzięło ponad 80 samorządowców.

2) Konwent Prezydentów Miast na Prawach Powiatu

Odbyły się dwa posiedzenia online *Konwentu Prezydentów Miast na Prawach Powiatu* Śląskiego Związku Gmin i Powiatów w dniach 9 czerwca oraz 30 października 2020 r.

Podczas posiedzeń poruszane były m.in. sprawy:

- a) sytuacji finansowej szpitali miejskich i powiatowych (przyjęto Apel Konwentu Prezydentów w sprawie finansowania działalności szpitali miejskich i powiatowych w okresie epidemii) oraz problemów kadrowych podmiotów leczniczych;
- b) aktualnej sytuacji epidemicznej w poszczególnych miastach i doświadczeń w zakresie zarządzania miastem w stanie zagrożenia epidemicznego;
- c) informacji nt. *Raportu o stanie finansów jst w województwie śląskim – stan po III kwartałach 2020*,
- d) prac nad projektami uchwał budżetowych i wymiana informacji dot. niezbędnych ograniczeń wydatków w roku 2021 w kontekście przewidywanego pogorszenia kondycji finansowej wielu jst;

- e) przyjęcia stanowiska w sprawie *wydłużenia - określenia nowych terminów wypełnienia obowiązków w zakresie ewidencji oraz sporządzania sprawozdań, informacji i projektu budżetu wraz z wieloletnią prognozą finansową* (w związku z ograniczeniami kadrowymi w urzędach i jednostkach budżetowych, wynikającymi z epidemii);
- f) wysokości subwencji oświatowej na rok 2021.

4. Partnerska współpraca z innymi organizacjami i instytucjami

- 1) Śląski Związek Gmin i Powiatów współpracuje w regionie z instytucjami, których cel działania zbliżony jest do działalności Związku. W 2020 r. Związek współpracował z Samorządem Województwa Śląskiego oraz ze Śląskim Urzędem Wojewódzkim, a także z następującymi instytucjami: Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Katowicach, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach, Towarzystwo Urbanistów Polskich o/Katowice, Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych, Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego, Związek Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego, Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Subregionu Południowego Województwa Śląskiego Aglomeracja Beskidzka, Związek Gmin i Powiatów Subregionu Północnego Woj. Śląskiego, lokalne grupy działania z terenu województwa śląskiego funkcjonujące w ramach podejścia LEADER oraz z wieloma innymi instytucjami. Z większością tych instytucji Związek łączy długoletnia współpraca.
- 2) Związek współpracuje również z organizacjami i instytucjami, prowadzącymi działalność o zasięgu ponadregionalnym i ogólnokrajowym. Nasi partnerzy samorządowi spoza regionu to Związek Miast Polskich, Związek Powiatów Polskich, Stowarzyszenie Gmin Górniczych w Polsce.
- 3) W ramach współpracy międzynarodowej, Związek kontynuował współpracę m.in. z Sekretariatem Programu URBACT II w Paryżu oraz Kijowskim Oddziałem Regionalnym Związku Miast Ukrainy, która to współpraca ze względów pandemicznych była prowadzona w bardzo okrojonym zakresie.

4) Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych (OPOS)

Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych (OPOS) to porozumienie organizacji **zrzeszających samorządy lokalne z 8 regionów kraju**. Powstało w 2013 r. z myślą o stworzeniu platformy porozumienia, wymiany dobrych praktyk i doświadczeń, a jego rezultatem jest łączenie wspólnych sił oraz inicjatyw samorządowych.

Porozumienie tworzą następujący sygnatariusze OPOS: Podkarpackie Stowarzyszenie Samorządów Terytorialnych, Stowarzyszenie Gmin Regionu Południowo-Zachodniego Mazowsza, Zrzeszenie Gmin Województwa Lubuskiego, Związek Gmin Lubelszczyzny, Związek Gmin Warmińsko-Mazurskich, Związek Gmin Pomorskich, Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Wielkopolski oraz Śląski Związek Gmin i Powiatów.

W tym zakresie Związek - we współpracy z pozostałymi interesariuszami - *inicjuje działania środowiska samorządowego w różnych częściach Polski* w celu rozwiązywania problemów, które pojawiają w funkcjonowaniu samorządów lokalnych.

Działalność OPOS funkcjonuje w oparciu o półroczne prezydencje kolejnych organizacji-sygnatariuszy Porozumienia. W pierwszej połowie 2020 r. prezydencję w OPOS sprawował Związek Gmin Pomorskich. W związku z pandemią koronawirusa posiedzenia Zarządów OPOS odbyły się dwukrotnie w formule wideokonferencji (w dn. 28 kwietnia oraz 27 maja 2020 r.), natomiast w dn. 30 czerwca 2020 r. odbyło się posiedzenie Zarządów OPOS w Gdańsku. W drugiej połowie 2020 r. Ogólnopolskiemu Porozumieniu Organizacji Samorządowych przewodniczył Związek Gmin Warmińsko-Mazurskich. Podczas prezydencji tej organizacji odbyło się jedno zdalne posiedzenie Zarządów OPOS (w dn. 12 października 2020 r.)

V. WSPARCIE KOMPETENCYJNE JST W ZAKRESIE POLITYK I PROGRAMÓW ROZWOJOWYCH

Rok 2020 był okresem niepewności i spowolnienia prac związanych z nowym budżetem Unii Europejskiej (na lata 2021–2027). Był to również rok finalizacji prac nad projektem Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Zielone Śląskie 2030”. Działania Związku w 2020 r. skupiały się głównie na prowadzeniu działań mających na celu wsparcie gmin i powiatów w zakresie informowania, monitorowania oraz opiniowania zmian w dokumentach i wytycznych programowych jak również w aktach prawnych dot. realizacji polityk rozwoju.

Ważniejsze przedsięwzięcia Związku z zakresu informowania i szkolenia w dziedzinie polityk i programów PL i UE skierowane do przedstawicieli gmin i powiatów w 2020 r.:

1) posiedzenia Komisji ds. Unii Europejskiej

Większość spotkań w 2020 r. odbyła się w sposób zdalny. W spotkaniach uczestniczyli m.in.:

- a) przedstawiciele departamentów: Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego. Przedstawione zostały bieżące informacje nt. zmian prawnych oraz możliwości wykorzystania funduszy unijnych w ramach aktualnej sytuacji epidemiologicznej, przez jednostki samorządu terytorialnego oraz podległe im podmioty;
- b) p. Jan Olbrycht - Poseł do Parlamentu Europejskiego, który przekazywał najważniejsze informacje dotyczące m.in. aktualnego stanu prac nad przyszłym budżetem Unii Europejskiej (na lata 2021-2027) oraz kształtem przyszłej Polityki Spójności;
- c) przedstawiciele *Zespołu Regionalnego dla inicjatywy regionów górniczych w województwie śląskim*, gdzie omówione zostały dotychczasowe działania Zespołu.

2) Szkolenie z zakresu zwalczanie nadużyć finansowych w wydatkowaniu środków UE w obszarze spójności (w dn. 9 marca 2020 r.)

Zorganizowane we współpracy z Sekretariatem Regionalnych Inwestycji (RIT) Terytorialnych Subregionu Północnego Województwa Śląskiego. Szkolenie adresowane było do beneficjentów i samej instytucji RIT subregionu północnego, realizujących projekty w ramach RPO WSL na lata 2014-2020. W programie szkolenia poruszono m.in.: zwalczanie nadużyć finansowych w UE – przykłady, strategia zwalczania nadużyć finansowych oraz środki zapobiegania nadużyciom i ich wykrywania, reagowanie na nieprawidłowości, dochodzenia i koordynacja działań między odpowiednimi organami, dobre praktyki analityczne w państwach członkowskich oraz wytyczne krajowe.

3) szkolenie i warsztaty dot. nowego systemu planowania strategicznego w jst
(w dn. 23 października 2020 r., 1 grudnia 2020 r. oraz 22 grudnia 2020 r.)

Szkolenie i warsztaty zorganizowane w związku z nowelizacją ustawy o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (z 15 lipca 2020 r.). Podczas spotkań poruszano takie kwestie jak: nowe uregulowania prawne procesu strategicznego w samorządach lokalnych, nowy system zarządzania strategicznego w gminie oraz partnerstwa w obszarach funkcjonalnych, uwarunkowania zarządzania strategicznego w jednostkach samorządu terytorialnego – dokumenty, kierunki i perspektywy, narzędzia wsparcia, ryzyka, studia przypadków – formułowanie i wdrażanie strategii w miastach/gminach województwa śląskiego.

4) szkolenie dot. archiwizacji dokumentacji projektów unijnych - procedury, zasady, odpowiedzialność karna (w dn. 15 grudnia 2020 r.)

Zorganizowane we współpracy z Sekretariatem Regionalnych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Północnego Województwa Śląskiego. Szkolenie adresowane było do beneficjentów RIT subregionu północnego realizujących projekty w ramach RPO WSL na lata 2014-2020. W programie szkolenia poruszono m.in. charakterystykę obowiązujących przepisów (w tym ustawy, rozporządzenia, zarządzenia oraz przepisów prawa UE), wartościowanie dokumentacji w instytucjach zarządzających klasyfikacją oraz kwalifikacją, charakterystyka postępowania z dokumentacją w poszczególnych fazach realizacji projektu, przygotowania akt projektów unijnych do przekazania do Archiwum Państwowego jednostek pod nadzorem, praktyczne wskazówki w sprawie obowiązkowej archiwizacji akt dokumentacji unijnej oraz dokumentacji własnej.

5) szkolenie dot. redakcji treści na stronach internetowych zgodnie z zasadami WCAG 2.1 (w dn. 11 grudnia 2020 r. i 29 grudnia 2020 r.)

Szkolenia zorganizowane zostały we współpracy z Sekretariatem Regionalnych Inwestycji Terytorialnych (RIT) Subregionu Południowego Województwa Śląskiego, oraz we współpracy z Sekretariatem Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego. Szkolenia adresowane były do beneficjentów RIT i ZIT subregionu południowego oraz centralnego, realizujących projekty w ramach RPO WSL na lata 2014-2020. W programie szkolenia poruszono m.in.: wprowadzenie do standardów dostępności ze szczególnym uwzględnieniem tematyki w obrębie przygotowani treści cyfrowych na stronach internetowych (Standard EN 301 549 rozdział 10); zapoznanie z użytkownikami i odbiorcami z naświetleniem grup zagrożonych wykluczeniem cyfrowym i społecznym (m.in. Persona Spectrum); omówienie z przykładami poprawnego wprowadzania treści stron internetowych z uwzględnieniem zamieszczonych elementów, tj dokumenty cyfrowe, multimedia, media społecznościowe; praktyczne przykłady i narzędzia.

VI. DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE PROBLEMATYKI REWITALIZACJI I ROZWOJU MIAST

1) działalność ŚZGiP w ramach Krajowego Punkt URBACT

W 2020 r. Związek, jako jeden z konsorcjantów (obok Związku Miast Polskich) podpisał umowę na prowadzenie Krajowego Punktu URBACT na lata 2020–2021. Działania Związku skoncentrowane były na informowaniu miast o osiągnięciach i aktualnych sposobach funkcjonowania programu URBACT oraz promowaniu doświadczeń poszczególnych miast dotyczących realizacji projektów w ramach programu. Wymienione działania były

realizowane poprzez rozpowszechnianie przetłumaczonego na język polski biuletynu informacyjnego URBACT.

2) **szkolenia ramach projektu „Blżej dostępności”** (kwiecień- maj 2020 r.)

Realizowane były w ramach projektu dofinansowanego z funduszy UE przez Fundację TUS, Fundację Instytut Rozwoju Regionalnego i Spółdzielnię Socjalną Fado, w formie webinarium, w czterech terminach dedykowanych gminom członkowskim Związku. Szkolenia dedykowane gminom SZGiP odbyły się z inicjatywy Związku.

3) **cykl seminariów dotyczących zagadnień związanych z adaptacją do zmian klimatu**

Cykl organizowany przez Związek we współpracy z Województwem Śląskim, w ramach wspólnej inicjatywy *Forum Przestrzeni*, w partnerstwie z Instytutem Ekologii Terenów Uprzemysłowionych. Cykl jest dedykowany samorządom członkowskim Związku i ma na celu przedstawienie kluczowych zagadnień dotyczących problematyki zmian klimatycznych oraz adaptacji samorządów do nich, a także podzielenie się dobrymi praktykami w tym zakresie przez miasta realizujące Miejskie Plany Adaptacji do zmian klimatu, z innymi gminami. W 2020 r. w ramach cyklu odbyły się dwa webinaria:

- a) webinarium pt. *„Gospodarowanie wodami w gminach w obliczu zmian klimatu. Najpoważniejsze zagrożenia miejskie wynikające ze zmian klimatu: powódzie miejskie”* (październik 2020 r.);
- b) webinarium pt. *„Rosnące temperatury powietrza jako wyzwanie dla samorządów. Najpoważniejsze zagrożenia miejskie wynikające ze zmian klimatu: miejska wyspa ciepła”* (grudzień 2020 r.).

VII. DZIAŁANIA Z ZAKRESU GOSPODARKI PRZESTRZENNEJ, GOSPODARKI NIERUCHOMOŚCIAMI I MIESZKALNICTWA

1. Gospodarka nieruchomościami

- 1) W 2020 r. kontynuowana była tematyka związana z szeroko rozumianą gospodarką nieruchomościami głównie podczas posiedzeń **Komisji ds. Gospodarki Nieruchomościami**, która podejmowała tematy dot. aktualnych problemów oraz zmian w prawodawstwie. Dyskusje podczas posiedzeń nadal zdominował temat przekształcenia prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności tych gruntów wraz z kwestią bonifikat.
- 2) Na zlecenie Związku przygotowana została ekspertyza podatkowa pt.: *Tarcza antykryzysowa oraz skutki Vat w obrocie nieruchomościami w jednostce samorządu terytorialnego* (czerwiec 2020 r.).
- 3) Ponadto odbyły się następujące spotkania:
 - a) spotkanie konsultacyjne dot. aktualnych problemów w gospodarce nieruchomościami (marzec 2020 r.),
 - b) webinarium pn. **Gospodarka nieruchomościami – wybrane problemy** (listopad 2020 r.).

2. Planowanie przestrzenne

Związek od wielu lat wskazuje na konieczne zmiany w planowaniu przestrzennym, które powinny zapewnić racjonalne gospodarowanie przestrzenią, jako dobrem publicznym. Nadal niestety dominuje pogląd, że przestrzeń na poziomie gminy jest źle zarządzana, a chaos i brak ładu przestrzennego negatywnie wpływają na jakość życia mieszkańców. W tym zakresie Związek przeprowadził m.in. :

1) webinarium pn. „Problemy planistyczne w gminach” (listopad 2020 r.)

Wzorem lat ubiegłych - we współpracy ze Śląskim Urzędem Wojewódzkim w Katowicach - odbyło się webinarium poświęcone bieżącym problemom planistycznym gmin. Po raz kolejny partnerem przedsięwzięcia był również Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego w ramach inicjatywy pn. *Forum Przestrzeni*. W trakcie webinarium omówiono zagadnienia dotyczące m.in. zmiany w przepisach o planowaniu przestrzennym, procedury planistycznej oraz ustaleń polityki przestrzennej zawartych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Przedstawione zostały również przesłanki i uwarunkowania prowadzenia prac planistycznych nad zmianą Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+”.

2) współpraca ze Śląskim Oddziałem Towarzystwa Urbanistów Polskich przy organizacji XXXI edycji **Konkursu na najlepsze prace dyplomowe z zakresu urbanistyki, gospodarki przestrzennej i zrównoważonego rozwoju** (listopad 2020 r.)

Śląski Związek Gmin i Powiatów już po raz szósty zaangażował się w konkurs Śląskiego Oddziału TUP na prace dyplomowe i konkursowe z zakresu urbanistyki, gospodarki przestrzennej i zrównoważonego rozwoju. Związek po raz kolejny był również fundatorem wyróżnień w konkursie. Konkurs organizowany jest przez śląski oddział TUP od 1988 r., a jego głównym celem jest wyróżnienie najciekawszych prac studenckich w zakresie pomysłu na gospodarowanie przestrzenią na terenie województwa śląskiego. Nagrodę Roku 2020 przyznano pracy absolwenta Politechniki Śląskiej w Gliwicach pt.: *„Ma być zielono. Błękitno-zielona infrastruktura, jako element adaptacji miast do kryzysu klimatycznego oraz rozwoju przestrzeni publicznej Katowic”*.

3) **Forum Przestrzeni**

Związek jest jednym z partnerów inicjatywy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego, obejmującej działania z zakresu promocji, edukacji i wymiany wiedzy, mającej na celu zrównoważone wykorzystywanie nieodnawialnego dobra, jakim są zasoby przestrzeni województwa śląskiego. Oprócz ŚZGiP partnerami Forum Przestrzeni są: Politechnika Śląska, Uniwersytet Śląski, Uniwersytet Ekonomiczny, Akademia Sztuk Pięknych, Stowarzyszenie Architektów Polskich oddział Katowice, Towarzystwo Urbanistów Polskich oddział Katowice oraz Śląska Okręgowa Izba Architektów RP. W ramach tej inicjatywy odbyły się w 2020 r. dwa webinaria:

- a) „AZK - *Gospodarowanie wodami w gminach w obliczu zmian klimatu. Najpoważniejsze zagrożenia miejskie wynikające ze zmian klimatu: powódzie miejskie*” (październik 2020 r.)
- b) „AZK - *Rosnące temperatury powietrza jako wyzwanie dla samorządów. Najpoważniejsze zagrożenia miejskie wynikające ze zmian klimatu: miejska wyspa ciepła*” (grudzień 2020 r.)

4) **Komisja Planowania Przestrzennego i Architektury**

W 2020 r. aktywnie prowadziła swoją działalność Komisja Planowania Przestrzennego i Architektury, podejmując na swoich posiedzeniach szereg aktualnych tematów dot. tej ważnej tematyki. Podejmowano m.in. tematy związane z lokalizacją farm fotowoltaicznych, partycypacją społeczną w procesie planistycznym. Odbyło się też spotkanie konsultacyjne z przedstawicielami Oddziału Nadzoru Urbanistycznego, Wydziału Infrastruktury Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego. Ważnym tematem podejmowanym przez Komisję była kwestia cyfryzacji planowania przestrzennego i integracji systemu informacji przestrzennej. Ten ważny temat będzie kontynuowany w kolejnym roku.

3. **Mieszkalnictwo**

W 2020 r. kontynuowany był temat dot. prowadzenia polityki mieszkaniowej miast. W związku ze zgłaszanymi wątpliwościami dot. wprowadzania zmian w uchwałach regulujących zasady i kryteria wynajmowania lokali (w świetle ostatnich zmian ustawowych) konieczna stała się organizacja spotkania konsultacyjnego z przedstawicielami Wydziału Nadzoru Prawnego Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach, której celem było wyjaśnienie pojawiających się wątpliwości przy przygotowaniu ww. uchwał. Ostatecznie w roku 2020 odbyły się dwa takie spotkania konsultacyjne (luty, grudzień 2020 r.).

VIII. **DZIAŁANIA WSPIERAJĄCE JST W OBSZARZE OCHRONY ŚRODOWISKA**

1. **Działania z zakresu gospodarki wodnej**

W 2020 r. Związek kontynuował działania podejmowane od momentu nowelizacji w 2017 r. ustawy *Prawo wodne*, wspierające samorządy we wdrażaniu przepisów tej ustawy oraz innych zadaniach z dziedziny gospodarki wodnej:

- a) działalność kontynuowała **grupa robocza ds. zmian w funkcjonowaniu samorządów lokalnych w związku z nowelizacją ustawy Prawo wodne**. Jej prace w 2020 r. były poświęcone m.in. tematowi opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej w świetle orzecznictwa sądów administracyjnych, a także ustawie o inwestycjach w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy, do której grupa robocza zgłosiła uwagi na etapie konsultacji projektu (wrzesień 2020 r.);
- b) w związku występującym rokrocznie w ostatnich latach zjawiskiem suszy oraz kryzysem wodnym, który dotyka coraz większą część obszaru naszego kraju, biuro Związku przeprowadziło ankietyzację gmin i powiatów członkowskich w zakresie podejmowanych przez nie **działań mających na celu ograniczenie skutków suszy i przeciwdziałanie temu zjawisku**. Na podstawie wyników ankiety została opracowana **baza dobrych praktyk**, zamieszczona na stronie internetowej Związku (maj-czerwiec 2020 r.);
- c) w oparciu o utworzoną bazę, biuro Związku przygotowało i przeprowadziło **akcję informacyjno-edukacyjną pn. „Złap wodę! I podaj dalej”**;
- d) **webinarium nt. ustalania taryf** dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków - w związku z koniecznością złożenia przez gminy z końcem roku wniosków do Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie

o zatwierdzenie nowych taryf dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków (grudzień 2020 r.);

- e) pisma do Rządu w sprawach ważnych dla jst w tej dziedzinie:
 - ✓ do Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej w/s kontroli podmiotów potencjalnie zobligowanych do uiszczania opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej (styczeń 2020 r.);
 - ✓ do Ministra Klimatu i Środowiska w/s przedłużenia terminu na wyznaczenie aglomeracji przez rady gmin (listopad 2020 r.).

2. Działania związane z poprawą jakości powietrza

Związek od lat jest aktywny w pracach zmierzających do poprawy jakości powietrza i ograniczenia zjawiska niskiej emisji. W ich ramach w 2020 r. podjęte zostały m.in. następujące działania:

- a) **spotkanie konsultacyjne nt. planowanych działań na rzecz czystego powietrza** z p. Piotrem Woźnym - ówczesnym Prezesem Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Spotkanie odbyło się w związku z planowanymi zmianami w programach rządowych mających na celu walkę z niską emisją i poprawę jakości powietrza (*Stop Smog, Czyste Powietrze*) oraz nowelizacją ustawy *o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz niektórych innych ustaw* (m.in. wprowadzeniem Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków). Celem spotkania było skonsultowanie tych zmian z przedstawicielami śląskich samorządów oraz zgłoszenie uwag do nich przez ekspertów ŚZGiP w dziedzinie jakości powietrza (marzec 2020 r.);
- b) pisma do Rządu w następujących sprawach:
 - ✓ do Premiera w/s przyspieszenia prowadzonych działań związanych z utworzeniem Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (luty 2020 r.);
 - ✓ do Ministra Klimatu w/s zasad realizacji Programu *Czyste powietrze* i finansowania udziału gmin w jego obsłudze (wrzesień 2020 r.);
- c) działania podjęte wraz z rozpoczęciem sezonu grzewczego, zbiegającego się w czasie z II falą pandemii koronawirusa, wyjaśniające sposób organizacji kontroli palenisk indywidualnych, z uwzględnieniem obowiązujących wówczas obostrzeń: Związek wystosował dwa pisma do Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w celu uzyskania stanowiska WIOŚ w tym zakresie i jednoznacznych wytycznych, w związku z decyzją Wojewody Śląskiego ograniczającą liczbę kontroli wynikających z *Planu działań krótkoterminowych*, w okresie pandemii koronawirusa.

3. Działania z zakresu gospodarki odpadami

Od ponad siedmiu lat Związek wspiera gminy członkowskie w dostosowywaniu gminnych systemów gospodarki odpadami komunalnymi do obowiązujących i stale zmieniających się przepisów prawa. W tej sferze funkcjonowania jst pojawia się wiele problemów, zwłaszcza natury interpretacyjnej (np. w postaci stosowania przepisów ordynacji podatkowej w zakresie wydawanych decyzji). Stąd też Związek stara się wychodzić naprzeciw oczekiwaniom gmin w tej dziedzinie, umożliwiając wymianę doświadczeń, pośrednicząc w zgłaszaniu uwag do projektów aktów prawnych oraz organizując szkolenia, dot. zarówno aspektów prawnych, organizacyjnych, jak i finansowych.

1) spotkania informacyjno-konsultacyjne dot. gospodarki odpadami:

- a) dwa **spotkania konsultacyjne** z przedstawicielami Wydziału Nadzoru Prawnego Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego, służące poprawie jakości aktów prawa miejscowego w obszarze gospodarki odpadami komunalnymi oraz wyjaśnieniu wątpliwości w tym obszarze ze strony gmin i służb nadzoru prawnego Wojewody:
- ✓ spotkanie dot. bieżących problemów w gospodarce odpadami komunalnymi, (kwiecień 2020 r.)
 - ✓ spotkanie dot. uchwalania regulaminów utrzymania czystości i porządku w gminach, (wrzesień 2020 r.);
- b) **szkolenie pn. *Egzekucja i przedawnienie opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi*** (wrzesień 2020 r.), adresowane do pracowników organów podatkowych jst zajmujących się dochodzeniem opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi na rzecz gminy, a także pracowników wydziałów gospodarki odpadami komunalnymi. W jego trakcie zostały omówione aktualne przepisy (ze szczególnym uwzględnieniem nowelizacji ustawy *o postępowaniu egzekucyjnym w administracji*, która z dniem 30 lipca 2020 r. znacząco zmieniła postępowanie przedegzekucyjne i egzekucyjne tzw. opłaty śmieciowej), ich stosowanie, praktykę, najnowsze orzecznictwo i zapowiadane zmiany;
- c) webinarium pn. *„Weryfikacja sprawozdań komunalnych oraz sporządzenie sprawozdania wójta, burmistrza, prezydenta miasta z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi przez jednostki administracji publicznej”* (październik 2020 r.).
- Związek, wzorem lat ubiegłych, wspierał gminy w realizacji obowiązków w obszarze **sprawozdawczości z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi**. W 2020 r. z uwagi na zmiany w przepisach prawa i wprowadzenie obowiązku składania sprawozdań poprzez *Bazę danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami* (tzw. BDO), Związek zorganizował webinarium, przeprowadzone przez Instytut Ochrony Środowiska-Państwowy Instytut Badawczy, będący administratorem BDO;
- 2) Związek wspierał gminy członkowskie w **dostosowaniu systemów gospodarowania odpadami komunalnymi do sytuacji związanej z pandemią koronawirusa SARS-CoV-2**:
- a) apel do Wojewody Śląskiego o podjęcie działań zaradczych na wypadek objęcia kwarantanną pracowników kluczowych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych (marzec 2020 r.);
- b) pismo do Ministra Klimatu i Środowiska o podjęcie pilnych prac legislacyjnych przywracających wojewodom uprawnienie do wydania zarządzeń w zakresie zmiany wymagań dot. selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, częstotliwości odbierania odpadów komunalnych oraz zasad świadczenia usług przez PSZOK w czasie pandemii (listopad 2020 r.);
- 3) **działalność Regionalnej Sieci Konsultacyjnej ds. Gospodarki Odpadami w Województwie Śląskim oraz Grupy roboczej ds. gospodarki odpadami w gminach miejsko-wiejskich i wiejskich:**
- a) cykliczne spotkania obu gremiów w 2020 r. zdominowały kwestie wynikające z nowelizacji ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych*

innych ustaw z dn. 19 lipca 2019 r. i kolejnych procedowanych w 2020 r. nowelizacji oraz trudnej sytuacji w gospodarce odpadami komunalnymi wywołanej pandemią koronawirusa;

- b) członkowie aktywnie włączali się w opiniowanie ustaw i rozporządzeń:
 - ✓ projektu ustawy o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (październik 2020 r.);
 - ✓ projektu rozporządzenia Ministra Klimatu z dn. 7 sierpnia 2020 r. w/s sposobu obliczania poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami;
 - c) Związek na początku 2020 r. przeprowadził ankietę wśród członków Regionalnej Sieci Konsultacyjnej ds. Gospodarki Odpadami w Woj. Śląskim nt. sytuacji w gospodarce odpadami komunalnymi w samorządach po istotnych zmianach legislacyjnych, które nastąpiły w 2019 r., a jej wyniki i zebrane dane zostały następnie przedstawione i omówione na posiedzeniach gremiów;
 - d) pod koniec 2020 r., po 7 latach funkcjonowania Regionalnej Sieci Konsultacyjnej ds. Gospodarki Odpadami w Województwie Śląskim oraz Grupy roboczej ds. gospodarki odpadami w gminach miejsko-wiejskich i wiejskich, z uwagi na już stały a nie roboczy charakter tych gremiów oraz ze względów organizacyjnych, doszło do ich połączenia w **Komisję ds. Gospodarki Odpadami Komunalnymi**.
- 4) **spotkanie dot. projektu „Elektryczne śmieci”** realizowanego od 2012 roku przez MB Recycling z Kielc oraz Fundację Odzyskaj Środowisko, polegającego na zbiorce zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego o małych gabarytach, wraz z dedykowaną logistyką oraz specjalistycznym transportem (listopad 2020 r.).

IX. DZIAŁANIA Z ZAKRESU GOSPODAROWANIA ENERGIA

1. Regionalna Rada ds. Energii

Regionalna Rada ds. Energii została powołana z inicjatywy Związku w 2013 r. W jej skład wchodzi przedstawiciele samorządów lokalnych, Samorządu Województwa Śląskiego, instytucji kompetentnych w dziedzinie energii, firm sektora energetycznego oraz instytucji naukowych zajmujących się energią. Gremium to stanowi platformę komunikacji i współpracy między różnego rodzaju podmiotami funkcjonującymi w sferze energii. Podczas czterech posiedzeń omówione kwestie dot.:

- a) termicznego spalania odpadów z uwzględnieniem koncepcji gospodarki obiegu zamkniętego (luty),
- b) dokumentu strategicznego przygotowanego przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego *Polityka gospodarki niskoemisyjnej dla województwa śląskiego. Regionalna polityka energetyczna do roku 2030*, a którego pomysłodawcami byli członkowie Rady (kwiecień),
- c) regionalnej gospodarki energetycznej w dobie pandemii (czerwiec),
- d) stanu obecnego i perspektyw rozwoju ciepłownictwa sieciowego w regionie (listopad),
- e) oczekiwań i potencjalnych trudności w związku z planowaną realizacją tzw. sprawiedliwej transformacji w województwie śląskim (listopad).

W sierpniu odbyło się także spotkanie delegacji Rady z przedstawicielami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego, które poświęcone było obecnym i planowanym w regionie działaniom ograniczającym problem niskiej emisji.

Regionalna Rada ds. Energii wyznaczyła swojego przedstawiciela do prac w ramach powołanego przez Zarząd Województwa Śląskiego *Zespołu Regionalnego dla inicjatywy transformacji regionów górniczych*, który m. in. uczestniczy w pracach nad opracowaniem Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji.

Z początkiem roku podjęto starania o poszerzenie składu tego gremium, w wyniku czego w spotkaniach brali udział również m. in. przedstawiciele doproszonych samorządów oraz przedsiębiorstw energetycznych. Nie udało się nawiązać oczekiwanej współpracy z Urzędem Regulacji Energetyki – Oddziałem Terenowym w Katowicach.

2. Działania w zakresie oświetlenia w gminach

Występujące w latach poprzednich problemy we współpracy samorządów lokalnych ze spółkami Grupy TAURON w 2020 r. w przeważającej większości były wciąż aktualne i dotyczyły przede wszystkim:

- a) bieżącej komunikacji pomiędzy gminami a wybranymi spółkami z Grupy TAURON;
- b) chaosu w dokumentacji (zwłaszcza umowach, fakturach, systemie księgowym, dot. przede wszystkim TAURON Dystrybucja S.A.);
- c) polityki spółki TAURON Dystrybucja S.A. oraz TAURON Nowe Technologie S.A. w odniesieniu do sieci energetycznej i infrastruktury oświetleniowej (będących i niebędących własnością tych spółek);

Wobec tych problemów odbyły się dwa spotkania robocze z przedstawicielami TAURON Dystrybucja S.A. oraz TAURON Nowe Technologie S.A., które miały na celu omówienie zasad współpracy oraz możliwości prowadzenia działań zmierzających do rozwiązania ww. problemów.

Ponadto **Zespół zadaniowy ds. oświetlenia** odbył dwa spotkania, w trakcie których omówiono możliwości prowadzenia dalszych wspólnych działań w zakresie rozwiązywania problemów wynikających z polityki spółek Grupy TAURON oraz konkretne problemy w dokumentacji księgowej związanej z usługą dystrybucji energii elektrycznej na potrzeby oświetlenia w gminie (TAURON Dystrybucja S.A.).

Zgromadzono uwagi gmin do bieżącej współpracy oraz przekazano je spółce TAURON Nowe Technologie S.A. Wystosowano pismo do TAURON Dystrybucja S.A., w którym zawarto główne postulaty związane z koniecznością uporządkowania chaosu w fakturach wystawianych przez tę Spółkę.

Zorganizowano webinaria na temat opraw LED (październik) oraz mocy biernej w instalacjach oświetlenia drogowego (grudzień).

3. Komisja ds. Lokalnej Polityki Energetycznej

W 2020 r. członkowie Komisji odbywali regularne posiedzenia, w trakcie których poruszano takie tematy jak: ograniczanie niskiej emisji, zagrożenia dla rozwoju zrównoważonej gospodarki niskoemisyjnej w regionie, planowane powstanie Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB) oraz bariery w skutecznym planowaniu energetycznym w samorządzie. Przygotowano projekt stanowiska w/s wprowadzenia niezbędnych zmian w ustawie *o elektromobilności i paliwach alternatywnych*, odnoszących się do terminów wprowadzenia niektórych obowiązków dla samorządów. Zgromadzono również dane na temat szacowanych kosztów wprowadzenia CEEB, które gminy będą zobowiązane ponieść. Informacje te przekazano do Ministerstwa Rozwoju.

X. DZIAŁANIA W ZAKRESIE ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH

1. Działalność Grupy roboczej ds. zamówień publicznych

Dominującym tematem podczas posiedzeń w 2020 r. była nowa ustawa *Prawo zamówień publicznych* i wynikające z niej zmiany. W trakcie listopadowego posiedzenia wybrano trzyosobowe prezydium Komisji ds. Zamówień Publicznych, która od 2021 r. będzie funkcjonować w miejsce dotychczasowej Grupy roboczej. Członkowie Grupy na przestrzeni całego roku konsultowali projekty aktów prawnych dot. obszaru zamówień publicznych.

2. Szkolenia z zakresu zamówień publicznych

W trakcie roku zorganizowano szereg szkoleń poświęconych zamówieniom publicznym. Część z nich skierowana była do członków Grupy roboczej, która skupia osoby odpowiedzialne za zamówienia publiczne w urzędach. Zorganizowano również szkolenie dla pracowników wydziałów innych niż zamówień publicznych:

- a) Zamówienia publiczne – praktycznie na 2020 rok (luty),
- b) Udzielanie zamówień publicznych na roboty budowlane i usługi projektowe (czerwiec),
- c) Nowa ustawa PZP – zmiana obowiązków, rewolucyjne rozwiązania i wymagania. Co warto wiedzieć i jak się przygotować do nowych rozwiązań? (wrzesień),
- d) Nowe Prawo zamówień publicznych dla pracowników wydziałów innych niż zamówień publicznych (grudzień).

Odbyły się również dwa webinaria poświęcone szczególnym rozwiązaniom w zamówieniach publicznych wprowadzonych przez ustawy tzw. „covidowe” oraz archiwizacji dokumentacji.

XI. DZIAŁALNOŚĆ ZESPOŁU DS. OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH

W 2020 r. w ramach struktur Związku kontynuował działalność Zespół ds. ochrony danych osobowych, który powstał w 2018 r. Zespół stanowi platformę współpracy oraz wymiany wiedzy i doświadczeń w zakresie wdrażania Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dn. 27 kwietnia 2016 r. *w sprawie ochrony osób fizycznych*

w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (tzw. RODO), a celem jego prac jest wypracowywanie w ramach Związku wspólnych standardów związanych z realizacją w jst postanowień RODO. Przejawem realizacji tego celu były **dwie rekomendacje (dot. ustalenia zasad i terminów udostępniania / publikowania i przechowywania oświadczeń majątkowych oraz dot. świadczenia pracy poza miejscem jej stałego wykonywania - praca zdalna)** opracowane przez Zespół i przekazane członkom Związku.

W 2020 r. Zespół odbywał regularne, comiesięczne spotkania w gronie blisko 30 przedstawicieli gmin i powiatów województwa śląskiego. Działalność Zespołu została zwieńczona **konferencją dot. ochrony danych osobowych** (25 listopada 2020 r.), po której w wyniku uchwały Zarządu Związku z 7 grudnia 2020 r., doszło do przekształcenia Zespołu w Komisję ds. Ochrony Danych Osobowych.

XII. ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH W GMINACH I POWIATACH WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Gminy o charakterze wiejskim stanowią istotną część jst członkowskich Związku – stąd szereg działań służących działaniom aktywizującym oraz wspierającym lokalne samorządy.

1. Działania na rzecz odnowy i rozwoju wsi

W ramach wsparcia przez Śląski Związek Gmin i Powiatów działalności liderów wiejskich z obszaru woj. śląskiego zostało zorganizowanych kilka wideokonferencji o charakterze szkoleniowym, skierowanych do liderów wiejskich, przedstawicieli lokalnych stowarzyszeń, fundacji, towarzystw, członków kół gospodyń wiejskich i ochotniczych straży pożarnych, lokalnych grup działania oraz przedstawicieli gmin wiejskich i miejsko-wiejskich.

Przeprowadzone wideokonferencje/webinaria:

- a) webinarium pt. **„Jak przeprowadzić zdalnie spotkanie członków stowarzyszeń wiejskich oraz jak zorganizować głosowanie on-line”**, w dn. 3 czerwca 2020 r.

Z powodu ogłoszonego w Polsce stanu epidemii wiele stowarzyszeń musiało zawiesić swoją społeczną aktywność. Celem wideokonferencji było zwiększenie umiejętności związanych z organizowaniem działań on-line wśród osób aktywnie działających na terenach wiejskich. Szkolenie dotyczyło praktycznej obsługi narzędzi informatycznych, dzięki którym w łatwy sposób można przeprowadzić zdalne spotkanie;

- b) webinarium pt. **„Jak wykorzystać fundusz sołecki - baza pomysłów i inspiracji”**, w dn. 15 września 2020 r.

Związek zorganizował spotkanie on-line, którego celem była prezentacja pomysłów i inspiracji dot. nieszablonowego wykorzystania funduszu sołeckiego (w trakcie spotkania zostały m.in. przedstawione konkretne przykłady zrealizowanych przedsięwzięć z innych sołectw). Uczestnicy spotkania wymieniali się także własnym doświadczeń z tego zakresu;

- c) webinarium pt. **„Pozyskiwanie funduszy zewnętrznych, czyli gdzie szukać źródeł finansowania projektów”**, w dn. 27 października 2020 r.

Celem niniejszej wideokonferencji było przedstawienie dostępnych form wsparcia dla organizacji pozarządowych i grup nieformalnych funkcjonujących na obszarach

wiejskich. Omówione zostały źródła finansowania projektów poprawiających jakość życia mieszkańców, a także działań aktywizujących i integracyjnych organizowanych przez lokalnych działaczy;

- d) **coroczne XVI Regionalne Spotkanie Liderów Odnowy Wsi** z terenu województwa śląskiego, wideokonferencja w dn. 1 grudnia 2020 r.

Tematyką tegorocznego spotkania było „Estetyzacja przestrzeni wsi”. W trakcie poruszone były m.in. tematy dot.: wiejskiej przestrzeni publicznej jako miejsca integracji społecznej, rekreacji i edukacji, koncepcji tzw. miejsc ciekawych w ramach Sieci Najciekawszych Wsi oraz przedsięwzięć mających na celu ochronę lokalnych zabytków (na przykościelnym cmentarzu) oraz estetyzację swojego obszaru zamieszkania (folkowe przystanki).

2. Pozostałe działania na rzecz rozwoju obszarów wiejskich:

- a) **wideokonferencja dla pracowników** urzędów gmin wiejskich i miejsko-wiejskich, **zajmujących się promocją** gminy, turystyki i kultury, w dn. 7 kwietnia 2020 r.

Wiele gmin musiało zrezygnować w 2020 r. z organizacji imprez plenerowych, spotkań kulturalnych itp. Celem tego wideospotkania była wymiana informacji nt. funkcjonowania działów promocji, turystyki i kultury, tzn. wymiana doświadczeń związanych z bieżącą organizacją życia kulturalnego w gminach (np. poprzez wykorzystanie nowych, internetowych środków dostępu), podzielenie się informacjami nt. organizacji pracy oraz przedstawienie pomysłów odnośnie do przyszłych działań promocyjnych;

- b) udział w Zgromadzeniu stowarzyszenia Polskiej Sieci Odnowy i Rozwoju Wsi, w dniach 28-29 września 2020 r. w gminie Postomino

Podczas zgromadzenia rozmawiano m.in. o nowym narzędziu promocyjnym – aplikacji turystycznej PSORW i SNW oraz ogłoszono konkurs „Miejsce Ciekawe”. Szczegółowe informacje na temat konkursu przedstawił Ryszard Wilczyński – Poseł na Sejm RP i ekspert ds. Sieci Najciekawszych Wsi;

- c) **wideokonferencja** współorganizowana z Urzędem Marszałkowskim Województwa Śląskiego pt. **„Instrumentarium wsparcia rozwoju obszarów wiejskich po 2020 r. – wyzwania i zamierzenia”**, w dn. 27 października 2020 r.

Celem spotkania było przybliżenie zaproszonym samorządowcom z terenu województwa śląskiego informacji związanych ze stanem prac nad nową Wspólną Polityką Rolną (WPR) – w szczególności jej II filarem, okresem przejściowym oraz nowymi instrumentami proponowanymi w perspektywie finansowej 2021-2027 (m.in. Smart Village i RLKS - rozwój lokalny kierowany przez społeczność). Zostały przedstawione także informacje dot. planów wprowadzenia w województwie śląskim wielofunduszowego instrumentu RLKS, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2021-2027. W spotkaniu udział wzięli m.in. p. Grzegorz Puda, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz przedstawiciele: Komisji Europejskiej oraz samorządowcy z woj. kujawsko-pomorskiego i podlaskiego. W spotkaniu udział wzięło około 170 uczestników: samorządowców i przedstawicieli LGD;

d) **praca w komisji Konkursu Piękna Wieś woj. śląskiego 2020 r.**

Od kilkunastu lat Zarząd Województwa Śląskiego organizuje konkurs pt. Piękna wieś województwa śląskiego, którego celem jest wspieranie rozwoju wsi poprzez pobudzenie aktywności gospodarczej, kształtowanie ładu przestrzennego, popularyzację obrzędów i zwyczajów ludowych oraz zachowanie wartości środowiska kulturowego i przyrodniczego przy uwzględnieniu potrzeb przyszłych pokoleń. Śląski Związek Gmin i Powiatów wspiera tę inicjatywę poprzez aktywny udział w pracach Komisji Konkursowej. W tym roku ze względu na ogłoszony stan epidemii formuła konkursu musiała zostać dostosowana do panujących obostrzeń. Zgłoszenia były oceniane przez Komisję Konkursową na podstawie przesłanych przez uczestników materiałów multimedialnych (zrezygnowano z tradycyjnych wizyt w terenie);

e) **elektroniczny Informator** nt. działań związanych z obszarami wiejskimi (sierpień-grudzień)

W ramach wsparcia Liderów wiejskich Związek rozpoczął wydawanie w formie on-line *Informatora* zawierającego aktualne zagadnienia związane z obszarami wiejskimi (na podstawie przeglądu aktualnych informacji publikowanych w portalach branżowych). W ramach tej inicjatywy zostało rozesłanych drogą mailową 5 publikacji zawierających interesujące ww. grupę informacje (wraz z linkami do tych wydarzeń / artykułów / konkursów). Wysyłanie drogą mailową *Informatora* zostało pozytywnie odebrane przez liderów wiejskich, w związku z tym działanie to kontynuowane jest w roku 2021.

3. Wsparcie wdrażania podejścia LEADER/RLKS

Śląski Związek Gmin i Powiatów od 2007 r. koordynuje prace regionalnej sieci SILESIAN LEADER NETWORK, która zrzesza wszystkie 14 Lokalnych Grupy Działania z terenu województwa śląskiego - zapewniając jej wsparcie merytoryczne i organizacyjne. W 2020 roku odbyły 2 spotkania stacjonarne (przed ogłoszonym stanem epidemii) oraz 18 wideokonferencji o charakterze konsultacyjnym oraz szkoleniowym.

Dominującym w tym roku tematem organizowanych spotkań Sieci SLN oprócz działań związanych z epidemią były: szanse i możliwości wdrażania RLKS w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego 2021-2027 oraz opracowanie propozycji dedykowanych działań do wdrażania w ramach wielofunduszowego instrumentu RLKS (tj. z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego).

Wybrane spotkania sieci SLN:

a) **spotkanie przedstawicieli LGD z przedstawicielami Zarządu Województwa Śląskiego** w dn. 13 lutego 2020 r. (w ramach sieci SILESIAN LEADER NETWORK)

W gmachu Sejmu Śląskiego odbyło się interdyscyplinarne spotkanie poświęcone wielofunduszowej formule instrumentu terytorialnego pn. RLKS (Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność), w którym udział wzięli: przedstawiciel Związku, przedstawiciele śląskich LGD oraz wicemarszałek Województwa Śląskiego i członkowie Zarządu Województwa. Gośćmi spotkania byli także m.in. przedstawiciele województw podlaskiego i kujawsko-pomorskiego, którzy przedstawili doświadczenia związane z wdrażaniem RLKS w swoich regionach;

b) **spotkanie Sieci SILESIAN LEADER NETWORK** w Katowicach, w dn. 27 lutego 2020 r.

Celem spotkania przedstawicieli LGD było omówienie instrukcji dotyczącej różnic kursowych euro w działaniu 19.2, a także wypracowanie propozycji działań wdrażanych przez LGD w ramach instrumentu RLKS w nowej perspektywie po 2020 roku. Efektem tego spotkania było skierowanie pisma do p. Beaty Białowąs, Członka Zarządu Województwa Śląskiego z propozycjami obszarów działań, które mogłyby być realizowane w ramach środków Regionalnego Programu Operacyjnego w nowej perspektywie finansowej, w formule RLKS;

- c) **wideokonferencja z przedstawicielami Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi** oraz Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego w dn. 27 kwietnia 2020 r.

W trakcie spotkania poruszone były zagadnienia dot. sytuacji beneficjentów oraz działań z 19.2 PROW 2014-2020 po wejściu w życie tzw. "II Tarczy Antykryzysowej";

- d) warsztaty on-line dot. **efektywnego prowadzenia strony na portalu Facebook** (fanpage) - praktyczne wskazówki (kwiecień i maj);
- e) webinarium pt. **Jak przeprowadzić zdalnie walne zebranie** Członków LGD oraz głosowanie on-line. Wybór narzędzi oraz warsztaty (maj)wideokonferencja Sieci SLN w dn. 28 maja 2020 r.

Dyskusja nt. **analizy potrzeb LGD w zakresie wsparcia działań określonych w Lokalnych Strategiach** - przesłanej w formie ankiety przez Departament Europejskiego Funduszu Społecznego UMWS - dotyczącej współpracy w kontekście wypracowywania zapisów **Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2021-2027**;

- f) wideokonferencja z przedstawicielami LGD z woj. kujawsko-pomorskiego oraz podlaskiego nt. **praktycznych wskazówek dot. przygotowań do wprowadzenia wielofunduszowego instrumentu RLKS** w województwie śląskim, w dn. 16 czerwca 2020 r.;
- g) wideokonferencja nt. **doświadczeń śląskich Lokalnych Grup Działania we wdrażaniu projektów z Europejskiego Funduszu Społecznego** w okresie 2014-2020, w dn. 25 czerwca 2020 r.

- 4. Ponadto poczyniono zaawansowane przygotowania do wydarzeń, które zostały odwołane ze względu na panującą epidemię wspólnego wyjazdu liderów wiejskich na XIX Ogólnopolskie Spotkanie Organizacji Działających na Obszarach Wiejskich w Marózie (maj/wrzesień 2020 r.) oraz wyjazdów studyjnych w ramach konkursu 4/2020 dla Partnerów KSOW Śląski Związek Gmin i Powiatów dla przedstawicieli LGD z terenu województwa śląskiego, które miały dotyczyć tematyki: wielofunduszowego RLKS oraz kreowania marki lokalnej na obszarach wiejskich. Wnioski te zostały pozytywnie rozpatrzone, niestety ze względu na sytuację epidemiczną w Polsce oraz obowiązujące obostrzenia wyjazdu do woj. kujawsko-pomorskiego oraz dolnośląskiego zostały ostatecznie odwołane.

XIII. INNE DZIAŁANIA INFORMACYJNO-SZKOLENIOWE i EDUKACYJNE na rzecz GMIN I POWIATÓW

Śląski Związek Gmin i Powiatów w 2020 roku zorganizował szereg innych spotkań, warsztatów, konferencji, seminariów i szkoleń, których celem jest podnoszenie sprawności i efektywności działania administracji samorządowej w gminach i powiatach. Cel ten realizowany jest poprzez zapewnienie kompetentnej i wyczerpującej informacji o najnowszych aktach legislacyjnych, dotyczących samorządów lokalnych, propagowanie modelowych rozwiązań w zakresie funkcjonowania jednostek administracji samorządowej i tworzenie płaszczyzny wymiany doświadczeń pomiędzy gminami i powiatami w tym zakresie. Wśród działań prowadzonych w roku sprawozdawczym wymienić można następujące szkolenia i spotkania o charakterze informacyjnym:

1. Szkolenia w sferze komunikacji społecznej:

- 1) szkolenie **Budowanie zaangażowania i odpowiedzialności pracowników administracji publicznej w sytuacji pracy zdalnej oraz trudności w kierowaniu zespołem rozproszonym** – w programie szkolenia przewidziano zagadnienia związane z trudnościami w zarządzaniu zespołem rozproszonym, omówiono sposoby organizacji pracy w sytuacji ograniczenia pracy urzędów, metody motywacji i kierowania zespołem;
- 2) warsztaty pn. **Profesjonalna obsługa klientów w urzędzie – trudne sytuacje, skargi, wzburzenie, radzenie sobie ze stresem, krytyką i agresją, asertywność** – w ich trakcie omówiono kwestie dot. m.in. typologii zachowań i postaw ludzkich, oczekiwań interesanta i realiów działania urzędu czy asertywności w komunikacji z trudnym klientem.

2. Inne działania:

- 1) **spotkanie konsultacyjne** z przedstawicielami Wydziału Prawnego Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego (w dn. 16 grudnia 2020 r.) dot. **prawidłowej kwalifikacji uchwał jst, jako aktów prawa miejscowego.**

Podczas tego spotkania omówiono również problemy występujące w obszarze wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy z punktu widzenia nadzoru prawnego;

- 2) dwa spotkania informacyjne na temat **wdrażania Pracowniczych Planów Kapitałowych w jst**: pierwsze (styczeń) miało charakter ogólny, przedstawiono na nim założenia PPK oraz terminy wejścia w życie poszczególnych obowiązków; drugie (sierpień) było poświęcone kwestiom finansowym, związanym z wyborem instytucji finansowej zarządzającej środkami w ramach PPK;
- 3) trzy szkolenia/seminaria dot. **dostępu do informacji publicznej** (czerwiec, wrzesień, grudzień) – w trakcie omówiono m.in. zasady udzielania informacji publicznej, przesłanki odmowy udzielenia dostępu do informacji publicznej, zagadnienie prawa do prywatności oraz praktyczne problemy występujące w związku z prawem do informacji publicznej;

- 4) **„Kodeks postępowania administracyjnego ze szczególnym uwzględnieniem przepisów dot. epidemii COVID-19”** (czerwiec) – w programie szkolenia znalazły się takie zagadnienia jak: zakres stosowania oraz pojęcia występujące w Kpa, zawieszenie, umorzenie postępowania oraz elementy decyzji administracyjnej, a także szczególne regulacje wpływające na stosowanie Kpa wprowadzone w związku z epidemią;
- 5) webinarium **„Zobowiązania wieloletnie w jednostce samorządu terytorialnego”** (grudzień) – w trakcie spotkania omówiono m. in. rodzaje zobowiązań w świetle ustawy o finansach publicznych, zobowiązania tworzące państwowy dług publiczny oraz upoważnienia do zaciągania zobowiązań;
- 6) szkolenie **„Zastosowanie protokołu dyplomatycznego i etykiety w samorządzie lokalnym”** (grudzień) – omówienie m. in. podstaw protokołu dyplomatycznego, zasad precedencji, etykiety flagowej;
- 7) szkolenie pt. **„Wymierzanie kar z tytułu niezgłoszenia nabycia/zbycia pojazdu – problemy praktyczne”** w dn. 9 stycznia 2020 r., dedykowane Komisji ds. Problemów Komunikacyjnych Związku. Celem szkolenia było przedstawienie pracownikom wydziałów komunikacji obowiązującego stanu prawnego oraz interpretacja zagadnień budzących największe wątpliwości. Szkolenie wskazało właściwą podstawę do stosowania przepisów w praktyce;
- 8) szkolenia pt. **„Analiza sprawozdania finansowego spółki komunalnej”** (cz. 1 i cz. 2) w dn. 27 maja oraz 29 października 2020 r., dedykowane Grupie roboczej ds. nadzoru właścicielskiego. Szkolenia dotyczyły szczegółowej analizy danych zawartych w sprawozdaniu finansowym, analizy wyników finansowych na przykładzie wskaźników, a także omówieniu przykładowych sprawozdań finansowych spółek komunalnych z terenu woj. śląskiego.

XIV. PRZEDSIĘWZIĘCIE „BENCHMARKING – KONTYNUACJA 2019-2021”

Od 2011 r. Związek z powodzeniem realizuje działania wspierające rozwój kontroli zarządczej w jst, m.in. poprzez koordynowanie przedsięwzięcia pn. „Benchmarking – Kontynuacja” (wcześniej projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej „*Benchmarking – narzędzie efektywnej kontroli zarządczej w urzędach miast na prawach powiatu, urzędach gmin i starostwach powiatowych*”). W przedsięwzięciu uczestniczy 35 jednostek:

- 16 urzędów miast na prawach powiatu:

Bielsko-Biała, Bydgoszcz, Bytom, Częstochowa, Dąbrowa Górnicza, Gliwice, Jaworzno, Krosno, Lublin, Mysłowice, Ruda Śląska, Rzeszów, Tarnów, Tychy, Zabrze, Żory;

- 13 urzędów gmin:

Bieruń, Cieszyn, Czechowice-Dziedzice, Czeladź, Kochanowice, Konopiska, Miasteczko Śląskie, Miedźno, Nowy Targ, Pyskowice, Radlin, Wodzisław Śląski, Zbrosławice;

- 6 starostw powiatowych:

Opoczno, Piotrków Trybunalski, Radomsko, Sieradz, Wieruszów, Zduńska Wola.

Zgodnie z przyjętą wcześniej metodologią prowadzenia badań porównawczych cykl benchmarkingowy rozpoczęto od zebrania danych w 11 obszarach:

- 1) wydawanie decyzji pozwolenia na budowę;
- 2) ewidencja działalności gospodarczej (realizacja zadań zleconych z zakresu administracji rządowej);
- 3) rejestracja spraw stanu cywilnego (rejestracja zadań zleconych z zakresu administracji rządowej);
- 4) gospodarka odpadami komunalnymi;
- 5) monitorowanie zobowiązań wynikających z tytułu podatku od nieruchomości;
- 6) rejestracja pojazdów i wydawanie uprawnień do kierowania pojazdami (realizacja zadań własnych określonych dla powiatu);
- 7) sprawy obywatelskie – ewidencja ludności i dowody osobiste (realizacja zadań zleconych z zakresu administracji rządowej);
- 8) organizacja sieci szkół publicznych (kształcenie obowiązkowe) w zakresie wyników nauczania oraz zasad i struktury finansowania;
- 9) realizacja usług społecznych w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- 10) zarządzanie zasobami ludzkimi w urzędzie gminy, w tym miasta na prawach powiatu oraz w starostwach powiatowych;
- 11) funkcjonowanie urzędu.

W kolejnym etapie przeprowadzono pogłębioną analizę i identyfikację dobrych praktyk w 3 z w/w obszarów:

- 1) rejestracja spraw stanu cywilnego (rejestracja zadań zleconych z zakresu administracji rządowej);
- 2) rejestracja pojazdów i wydawanie uprawnień do kierowania pojazdami (realizacja zadań własnych określonych dla powiatu);
- 3) zarządzanie zasobami ludzkimi w urzędzie gminy, w tym miasta na prawach powiatu oraz w starostwach powiatowych oraz funkcjonowanie urzędu (oba obszary analizowane są łącznie).

Zidentyfikowane dobre praktyki oraz ciekawe rozwiązania zostały zaprezentowane uczestnikom przedsięwzięcia podczas wideospotkań, które odbyły się we wrześniu 2020 r.

Równolegle z dotychczasową ścieżką benchmarkingową, prowadzono działania związane z funkcjonowaniem tzw. **Grupy Innowacji Samorządowych**. Grupa ta skupia pracowników jednostek samorządu terytorialnego biorących udział w przedsięwzięciu pn. „Benchmarking – Kontynuacja” oraz ekspertów zainteresowanych wypracowaniem innowacji samorządowych. W 2020 r. Grupa kontynuowała prace zainicjowane w 2019 r., zmierzające do wypracowania modelowego zestawu **kryteriów monitorowania rozwoju w obszarze inteligentnego miasta** (Smart City). Prace te będą kontynuowane w 2021 roku.

Na zakończenie całego cyklu benchmarkingowego przeprowadzono w listopadzie 2020 r. spotkanie podsumowujące, które zawierało elementy podsumowania, rekomendacji zmian dla przyszłego cyklu oraz wsparcia kompetencyjnego dla koordynatorów i ich zastępców. We wszystkich spotkaniach benchmarkingowych w 2020 roku wzięło udział ponad 200 osób.

XVI. DZIAŁALNOŚĆ KOMISJI ZWIĄZKU

Przynależność do Związku stwarza również możliwość udziału przedstawicieli gmin i powiatów w pracach Komisji Związku. Część z Komisji funkcjonuje od pierwszych lat działalności Związku, inne zostały powołane przez Zarząd Związku w ostatnich latach i z uwagi na ze stale narastającą ilość problemów w określonych dziedzinach działalności samorządów lokalnych. Idea pracy Komisji polega na wymianie informacji i doświadczeń. Członkami Komisji są pracownicy poszczególnych wydziałów w urzędach gmin i starostwach powiatowych oraz jednostek organizacyjnych. Dzięki udziałowi w pracach komisji przedstawiciele gmin i powiatów mogą uzyskać pożyteczne wskazówki, dotyczące rozwiązywania konkretnych problemów komunalnych, poprzez dzielenie się wiedzą i doświadczeniami innych samorządów, jak również korzystając niejednokrotnie z pomocy ekspertów zapraszanych na posiedzenia celem wyjaśnienia niejasnych kwestii powstających w systemie prawnym. W razie potrzeby w różnych bieżących sprawach komisje wypracowują swoje opinie i uwagi, które są wyrazem wspólnego postrzegania pewnych problemów. Przygotowane przez Komisje materiały - po zaakceptowaniu ich przez Zarząd Związku - kierowane są do wskazanych przez Komisje adresatów, m.in. Prezesa Rady Ministrów, ministrów resortowych, przewodniczących komisji parlamentarnych, posłów i senatorów z obszaru województwa śląskiego, urzędów centralnych, Marszałka Województwa Śląskiego, Wojewody, itd. Komisje spotykają się z różną częstotliwością, w zależności od potrzeb i pojawiających się w danym momencie problemów z danej dziedziny funkcjonowania samorządów lokalnych.

W 2020 roku w Związku działało aktywnie 10 Komisji:

1. Komisja Geologii i Górnictwa
Przewodnicząca: p. Halina Frolik – Kierownik Referatu Górnictwa Wydziału Kształtowania Środowiska Urzędu Miasta Katowice;
2. Komisja Planowania Przestrzennego i Architektury
Przewodnicząca: p. Małgorzata Nowacka-Wysogład - Kierownik Referatu Zagospodarowana Przestrzennego, Wydział Urbanistyki i Architektury, Urząd Miejski w Jaworznie
3. Komisja ds. Gospodarki Nieruchomościami
Przewodnicząca: p. Magdalena Korzeniowska - Naczelnik Wydziału Obrotu Nieruchomościami, Urząd Miejski w Zabrze;
4. Komisja Skarbników Powiatów Grodzkich i Ziemskich
Przewodniczący: p. Janusz Siejko – Zastępca Skarbnika Miasta Gliwice;
5. Komisja ds. Problemów Komunikacyjnych
Przewodnicząca: p. Beata Szczepankiewicz – Naczelnik Wydziału Komunikacji Urzędu Miejskiego w Gliwicach;
6. Komisja Ekologii
Przewodniczący: p. Mariusz Dyka - Naczelnik Wydziału Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Gliwicach;
7. Komisja ds. Unii Europejskiej
Przewodnicząca: p. Katarzyna Kobińska - Kierownik Biura Rozwoju Miasta, Urząd Miejski w Gliwicach;
8. Komisja ds. Lokalnej Polityki Energetycznej
Przewodnicząca: p. Bożena Herbuś – Inżynier Miejski w Urzędzie Miasta Częstochowy;
9. Komisja ds. organizacji pozarządowych;

10. Komisja ds. Infrastruktury Sportowej i Rekreacyjnej

Przewodniczący: p. Michał Szelong – Zastępca Dyrektora Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Jastrzębiu-Zdroju.

Na początku 2020 r. zawiązały się z oddolnej inicjatywy pracowników samorządowych dwie nieformalne grupy eksperckie, które w przyszłości będą mogły przekształcić się w kolejne komisje problemowe Związku, tj.:

- 1) **Grupa robocza ds. egzekucji administracyjnej**, której funkcjonowanie opiera się na wymianie informacji i doświadczeń organów egzekucji administracyjnej z zakresu przygotowania i prowadzenia egzekucji administracyjnej;
- 2) **Grupa robocza ds. nadzoru właścicielskiego**, której celem jest dyskusja nad aktualnymi problemami, zmianami w prawodawstwie, a także wymiana dobrych praktyk w dziedzinie nadzoru właścicielskiego nad spółkami komunalnymi.

XVI. WSPÓŁPRACA Z MEDIAMI I PROMOCJA ZWIĄZKU

1. Działania wspierające gminy i powiaty

- 1) Związek wspierał kompetencyjnie jst członkowskie w zakresie różnych aspektów komunikacji i promocji w samorządach lokalnych poprzez organizowanie spotkań o charakterze konsultacyjnym i szkoleniowym, m.in. na temat:
 - ✓ skutecznych sposobów komunikacji z mieszkańcami (maj);
 - ✓ tworzenia strategii promocji w jst (czerwiec);
 - ✓ zarządzania kryzysem w mediach (październik);
 - ✓ dostępności cyfrowej w samorządach lokalnych (szkolenie i warsztat w listopadzie i grudniu 2020 r.).
- 2) Związek dostarczał jst członkowskim bieżące wiadomości, dot. obowiązków i zadań samorządów lokalnych, ważnych dla środowiska samorządowego wydarzeń etc. za pośrednictwem swojego portalu informacyjnego (www.silesia.org.pl), w tym uruchomił i prowadził w jego ramach nowe zakładki tematyczne, w których były publikowane następujące treści:
 - a) informacje o rozwiązaniach / przedsięwzięciach / akcjach inicjowanych przez wspólnoty lokalne w związku z epidemią (pn. „Podziel się rozwiązaniem”);
 - b) pomocne informacje związane z działaniami, które były podejmowane na różnych szczeblach władzy w Polsce oraz przez odpowiednie instytucje czy organizacje ze względu na trwającą epidemię (pn. „Żyjąc w epidemii – ważne informacje”);
 - c) informacje o działaniach i inicjatywach, które były podejmowane przez jst członkowskie Związku, zwłaszcza te, które wzmacniały lokalne więzi i promowały lokalny rozwój (pn. „Z życia gmin i powiatów”).
- 3) Związek wspierał jst członkowskie w nawiązywaniu kontaktów z mediami branżowymi, których celem było promowanie działań podejmowanych przez gminy

i powiaty (w tym zwłaszcza dobrych praktyk czy sprawdzonych rozwiązań) – głównie była to współpraca z Portalem samorządowym, czasopismem „Wspólnota”, portalem prawo.pl, serwisem samorządowym PAP i czasopismem „Przegląd Komunalny”.

2. Działania wzmacniające markę Związku

Związek wzmacniał swoją markę poprzez:

- 1) stałe kontakty z mediami o zasięgu ogólnopolskim, regionalnym oraz branżowym w następujący sposób:
 - a) bieżące prezentowanie i nagłaśnianie aktualnych stanowisk/opinii przyjmowanych przez Zarząd i Zgromadzenie Ogólne Związku oraz działań Związku (najczęściej w formie komunikatów/materiałów prasowych), dotyczących m.in.:
 - ✓ różnych kwestii wynikających z epidemii (np. trybu wyznaczania stref zagrożenia epidemicznego, wsparcia przedsiębiorców w czasie epidemii, funkcjonowania w dobie epidemii sektora kultury, energetyki i służby zdrowia);
 - ✓ finansowania oświaty;
 - ✓ finansów samorządów lokalnych w kontekście raportu i opracowania eksperckiego dotyczącego aktualnej sytuacji budżetowej jst;
 - ✓ zmian w ustawie o elektromobilności i paliwach alternatywnych;
 - ✓ gospodarki odpadami komunalnymi;
 - ✓ ustawy związanej z inwestycjami w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy.
 - b) Udział i wypowiedzi przedstawicieli Związku w audycjach radiowych / rozmowach wideo w studiu / artykułach w wybranych mediach (np. w zakresie walki ze smogiem i finansów samorządów w Polskim Radiu Katowice, radiu eM, radiu Piekary, portalu Silesia24 i Dzienniku Zachodnim);
 - c) spotkania z mediami (spotkanie prasowe podczas Konwentu Burmistrzów i Wójtów w Ustroniu w styczniu oraz konferencja prasowa on-line w czerwcu nt. kryzysu finansów w samorządach lokalnych);
 - d) wypowiedzi / komentarze / teksty eksperckie przygotowywane przez przedstawicieli samorządów lokalnych (np. cykl artykułów eksperckich nt. różnych aspektów ochrony danych osobowych na łamach czasopisma „Wspólnota”, teksty dot. zamówień publicznych we „Wspólnocie” i portalu prawo.pl) – wszystkie te materiały są publikowane w portalu informacyjnym Związku w zakładce pn. „Samorządowy głos ekspercki w mediach”;
- 2) **prowadzenie akcji informacyjnych** dot. ważnych zagadnień samorządowych i społecznych (w ramach większości akcji Związek opracował materiały informacyjno-edukacyjne w formie tekstowej i graficznej, które zostały udostępnione jst):
 - a) akcja pn. „**Podziel się rozwiązaniem**” – jej celem było informowanie o małych i dużych inicjatywach wspólnot lokalnych, które były odpowiedzią na problemy związane z rozprzestrzenianiem się koronawirusa (marzec-kwiecień);
 - b) akcja pn. „**Finanse samorządowe okiem mieszkańca**” - w ramach której zostały przedstawione w miarę prosty sposób podstawowe zagadnienia związane z samorządowym budżetem i jego wpływem na życie wspólnot lokalnych (czerwiec);

- c) akcja pn. „**Złap wodę! I podaj dalej**” – w ramach której Związek zachęcał samorządy lokalne, a za ich pośrednictwem mieszkańców województwa śląskiego do odpowiedzialnego gospodarowania wodą (czerwiec–lipiec);
 - d) akcja pn. „**Podziel się krwią w wakacje**” – organizowana we współpracy z Regionalnym Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Katowicach, polegająca na zachęceniu samorządowców i urzędników z woj. śląskiego do oddawania krwi (lipiec–sierpień);
 - e) akcja pn. „**Kryzys finansów w samorządach**” – jej celem było przedstawienie aktualnej sytuacji finansowej gmin i powiatów z naszego regionu, problemów w samorządowych budżetach i ich wpływu na życie wspólnot lokalnych (listopad – połowa grudnia).
- 3) udział przedstawicieli Związku w roli prelegentów w ogólnopolskich wydarzeniach branżowych jak Europejski Kongres Gospodarczy (wrzesień) i Samorządowe Forum Kapitału i Finansów (październik);
- 4) regularne wysyłanie informatora do jst członkowskich, który zawierał:
- a) bieżące informacje o podejmowanych przez Związek działaniach i ważniejszych inicjatywach podejmowanych przez środowisko samorządowe w skali Polski;
 - b) wybrane dokumenty/materiały eksperckie związane z funkcjonowaniem gmin i powiatów.
- 5) uruchomiony na początku 2020 r. oficjalny profil Związku na Facebooku oraz portal informacyjny (www.silesia.org.pl).
3. **Inne działania promocyjne (w tym obchody 30-lecia restytucji samorządu terytorialnego w Polsce)**

Pozostałe działania promocyjne w 2020 r. Związek skupił na upamiętnieniu 30. rocznicy odbudowy samorządu lokalnego w Polsce. Pierwotnie Związek planował podjęcie szeregu działań z tą intencją, jednym z nich była przyjęta w lutym 2020 r. uchwała Zarządu Związku w/s uhonorowania 30-lecia restytucji samorządu lokalnego w Polsce. W uchwale tej Zarząd, popierając inicjatywę Związku Miast Polskich, uznał **rok 2020 Rokiem Samorządu Terytorialnego** i zwrócił się do wszystkich organów stanowiących gmin i powiatów o podjęcie w 2020 roku w gminach i powiatach inicjatyw upamiętniających 30-lecie odbudowy samorządu lokalnego w Polsce. Niestety epidemia, która rozpoczęła się w marcu zdecydowanie ograniczyła zakres planowanych działań. Ostatecznie Związek - chcąc upamiętnić tę ważną rocznicę - zrealizował następujące przedsięwzięcia:

- a) uroczysta msza święta w Katedrze Chrystusa Króla w Katowicach, celebrowana przez JE Ks. Abp. Wiktora Skworca z udziałem samorządowców z całego województwa (maj);
- b) cykl wywiadów wideo z kilkoma zasłużonymi samorządowcami z naszego regionu we współpracy z Portalem samorządowym (emisja również na stronie tegorocznego Europejskiego Kongresu Gospodarczego, w ramach dnia związanego z 30-leciem odbudowy samorządu – maj-czerwiec);
- c) przygotowana we współpracy z czasopismem „Wspólnota” specjalna zakładka okolicznościowa pn. „**Przeszłość i przyszłość samorządu lokalnego**”, w której były

- publikowane wspomnienia i życzenia samorządowców z całej Polski, w tym reprezentujących nasz Związek (maj-czerwiec);
- d) współpraca z Dziennikiem Zachodnim w ramach okolicznościowego dodatku z okazji 30-lecia restytucji i materiałów prasowych opublikowanych w portalu i Facebooku Dziennika (maj);
 - e) współpraca z Polskim Radiem Katowice i radiem eM poprzez poruszenie tematu 30-lecia w kontekście roli wspólnot lokalnych na ich antenie (maj);
 - f) specjalna klasyfikacja samorządowa w ramach biegu na 10 km podczas Rudzkiego Półmaratonu Industrialnego (finał w sierpniu).

PODSUMOWANIE

Działalność Związku w 2020 r. - choć zdominowana okolicznościami epidemii - koncentrowała się w dwóch podstawowych, dobrze utrwalonych osiach. Pierwszą z nich stanowi ochrona interesów samorządów lokalnych województwa śląskiego. Związek pełni rolę wzmacniającą opinie samorządów, m.in. poprzez przyjmowanie stanowisk, w których odnosi się do problemów wynikających z tworzonych przepisów prawa, często powodujących, iż zarządzanie sprawami lokalnymi i wykonywanie zadań publicznych przez władze samorządowe jest z roku na rok coraz trudniejsze. W swoich apelach i stanowiskach Zarząd Związku zwracał uwagę na czynniki osłabiające samodzielność finansową samorządów lokalnych, a także w tym szczególnym roku wiele uwagi poświęcono problemom zarządzania sprawami publicznymi w warunkach epidemii koronawirusa.

Drugą oś działalności Związku stanowią wszelkiego rodzaju usługi związane z informowaniem, szkoleniem i doradztwem, a także różnego typu spotkaniami stwarzającymi możliwość wymiany wiedzy i doświadczeń między samorządami lokalnymi, wynikających z praktyki funkcjonowania gmin i powiatów. Działalność Związku jest wielokierunkowa i uwzględnia zarówno potrzeby powiatów oraz małych gmin, jak i większych ośrodków miejskich.

Śląski Związek Gmin i Powiatów szybko przystosował się do funkcjonowania w nowych warunkach, wynikających z pandemii, tak aby w sposób **nieprzerwany wspierać merytorycznie i informacyjnie samorządy lokalne**, a także szybko reagować na zmieniające się potrzeby jst. W związku z tą elastycznością znaczną część przewidzianych w 2020 r. zadań udało się zrealizować, zrealizowano ponadto wiele nowych, nieplanowanych, ale wymuszonych sytuacją pandemiczną przedsięwzięć. Z kolei niektóre wcześniejsze plany z uwagi na epidemię musiały zostać odłożone w czasie (np. część seminariów i szkoleń, uroczyste obchody 30-lecia restytucji samorządu terytorialnego zaplanowane na 25 maja br., wspólne działania z partnerami zagranicznymi).

W maju 2021 roku przypadnie jubileusz 30-lecia działalności Związku. Aby nadać tej rocznicy odpowiednią rangę i charakter, już pod koniec 2020 r. Zarząd Związku podjął dyskusję dotyczącą działań na różnych poziomach, które pozwoliłyby na uroczyste obchody tej znakomitej rocznicy.

Liczba członków Związku jest stabilna, a przy tym można zauważyć tendencją wzrostową, gdyż w 2020 r. do Związku **przystąpiły 4 jednostki samorządowe**: powiat bielski, powiat rybnicki oraz Miasto Rydułtowy i Miasto Ustroń. Na koniec 2020 r. liczba członków wynosiła 141 jst (tj. 77% jst z terenu woj. śląskiego).